

MIESIĘCZNIK DIECEZJALNY ✠ ŁUCKI ✠

4/39

T R E Ś Ć Nr 4/39

D Z I A Ł U R Z Ę D O W Y.

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

Kongregacja Św. Obrzędów: Str.

AKTA WŁADZY DIECEZJALNEJ.

AKTA CENTRALNYCH WŁADZ PAŃSTWOWYCH.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Rada Ministrów:

Dalszy ciąg na trzeciej stronie okładki.

Miesięcznik Diecezjalny Łucki

Łuck, dnia 29.IV.1939 r.

W ostatnim miesięczniku Nr. 4/39, kwiecień, zaszedł błąd drukarski, mianowicie na str. 174 poz. 52 w orędziu o „Obowiązkach Duchowieństwa w dobie obecnej” drugi wiersz od dołu — zamiast „Powaga chwili zmusiła nasze Duchowieństwo” powinno być, jak w rękopisie „Powaga chwili zmusiła nasze Społeczeństwo”.

Redakcja Miesięcznika.

Rok XIV. Kwiecień 1939 r. Nr. 4

MIESIĘCZNIK DIECEZJALNY ŁUCKI

WYDAWNICTWO KURII BISKUPIEJ ŁUCKIEJ

DZIAŁ URZĘDOWY

Akta Stolicy Apostolskiej.

KONGREGACJA ŚW. OBRZĘDÓW.

51.

Indult w sprawie Mszy św. de Requie.

Num. Prot. L. 9-939.

Luceorien

R.mus D.nus Ordinarius Dioeceseos Luceoriensis a Sanctissimo Domino Nostro Pio Papa XI humillime efflagitavit, ut in singulis Ecclesiis Parochialibus, seu quasiparochialibus suae Dioeceseos liceat ter in hebdomada Missas cum cantu vel lectas de Requie celebrare. Sacra porro Rituum Congregatio, utendo facultatibus sibi specialiter ab ipso Sanctissimo Domino Nostro tributis, ita precibus annuit, ut in memoratis Ecclesiis unica Missa de Requie pro quolibet defuncto cum cantu, vel lecta, quando

Missa cum cantu, iusta de causa, cantari nequeat, ter in hebdomada celebrari possit; dummodo in utroque casu non occurrat aliquod Festum duplex primae vel secundae classis, aut Festum de praecepto etiam suppresso, nec non Feria vel Vigilia aut Octava quae sint ex privilegiatis, et praedictae Ecclesiae alio simili privilegio non gaudeant; servatis de cetero Rubricis. Praesenti Indulto ad proximum tantum quinquennium valituro.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Die 24 Januarii 1939. A. CARINCI, *S.R.C. Secretarius*

L. S.

C. Mattei, *Officialis*

Akta Władzy Diecezjalnej.

52.

Orędzie Biskupa Łuckiego o obowiązkach Duchowieństwa w dobie obecnej.

BISKUP ŁUCKI
Nr. 2461

Do
Przewielebnego Duchowieństwa
Diecezji Łuckiej.

Ojczyzna nasza stoi w obliczu wielkich dziejowych wydarzeń. Burza, która niemal ociera się o nasze granice oraz wielkie przemiany, jakie obecnie mają miejsce w świecie, nieraz nawet tuż obok nas, zmuszają nasz naród do podwojenia czujności przed zakusami wrogów jak również do pomnożenia naszej gotowości na wszelkie ewentualne wypadki.

Powaga chwili zmusiła nasze duchowieństwo do głębokiego zastanowienia się nad koniecznością zaprzestania

wewnętrznych swarów zapomnienia o wszystkim, co może nas dzieliło dotychczas.

Potężne uczucie pełnej poświęcenia i ofary miłości Ojczyzny kazało wszystkim Polakom podać sobie na zgodę dłonie i poczuć się braćmi jednej wielkiej rodziny, jaką jest Naród Polski.

Objawy nastroju, jaki zapanował dziś w naszym społeczeństwie, dowodzą niezbicie, że to, co się dzieje obecnie i dziać się może w najbliższej przyszłości, nie jest dla nas żadną niespodzianką, ani też żadnym zaskoczeniem. Nastrój ten bowiem jest nad podziw jednolity, postawa zaś społeczeństwa pełna spokoju i powagi.

Tak jak w korowodzie wieków, tak i dziś nie mamy poczucia jakiejkolwiek niższości wobec silnych narodów tego świata, bo w całej pełni uświadamiamy sobie oczywisty fakt, że sami do tych narodów jak najsłuszniej należymy.

Naród nasz, który dzieje swoje wyrąbywał wytrwałą pracą i orężną obroną swych praw, znacząc je zawsze znakiem Chrystowego Krzyża — jest narodem rycerskim. Jesteśmy nieodrodnymi potomkami tych, którzy na przestrzeni wieków umieli walczyć i walczyli chlubnie o swoją wolność, odnosząc na polach chwały bezprzykładne zwycięstwa jak pod Grunwaldem, pod Wiedniem i nad Wisłą.

Wiemy z własnych doświadczeń, że w walce nie ten zwycięża, kto jest silniejszy liczbą i uzbrojeniem, lecz ten, kto jest mocniejszy duchem i wolą zwycięstwa. Nie technika bowiem nawet najbardziej wymyślna, lecz tylko człowiek zwyciężyć może. Każdy naród, który nie jest owiany duchem zwycięstwa i walki, pomimo posiadania najpotężniejszych fortyfikacyj, upadnie. Mieliśmy tego ostatnio aż nadto wymowne dowody.

Mamy nadzieję, że Bóg zaoszczędzi naszej Ojczyźnie ciężkich doświadczeń. Jeśli jednak Wolą Bożą jest, by było inaczej i by godzina próby nadeszła, to, zwyczajni bojów i zmagań, jesteśmi gotowi na wszelkie ewentualności, jakie

by one nie były, skąd by nie pochodziły i kiedy miałyby miejsce.

Chcemy, jako naród, ze wszystkimi żyć w zgodzie i przyjaźni, nie pozwoliwy jednak, by ktoś śmiał ograniczyć nasze prawa lub narzucić nam swoją wolę, a tym bardziej, by zagrażał naszej wolności i niepodległości.

Nie ma takiej ofiary, której by Polak nie był gotów ponieść w obronie swojej Ojczyzny.

Pokładając całą naszą ufność w Bogu, w jak największym spokoju oczekujemy tego, co z Jego Woli nastąpić może.

Kapłani polscy zawsze jak najsumienniej spełniali swe obowiązki wobec Narodu i Ojczyzny. Zawsze też dawali rodakom swoim najwznioślejszy przykład ofiarnej służby dla dobra Polski. Tę służbę kapłani znaczyć zwykli wielkimi ofiarami i poświęceniem, utratą wolności, krwią a nawet oddaniem życia.

Dziś Ojczyzna nasza wzywa nas kapłanów do wypełnienia wobec niej obowiązków. Obowiązki te zostaną przez nas najsumienniej i najwierniej spełnione.

Przede wszystkim trzeba najgoręcej błagać Boga, by, jeśli to jest zgodne z Najświętszą Jego Wolą, udzielił naszemu Narodowi łaski pokoju.

Zechcą przeto Przewielebni Księża Dziekani, Proboszczowie, Rektorzy kościołów i kaplic oraz Prefekci Szkół, według swojej pasterskiej gorliwości i roztropności, zarządzić stosowne nabożeństwa i wspólne modły, zachęcając wiernych do czynnego w nich udziału. Podczas tych nabożeństw zezwalam na wystawienie Najświętszego Sakramentu z zachowaniem przepisów ogłoszonych w „Miesięczniku Diecezjalnym Łuckim", Nr. 2/39, poz. 15, p. 12—14.

Przewielebne Duchowieństwo mojej Diecezji nie pominie żadnej sposobności, by w wiernych powierzonych ich duchowej pieczy rozniecać ufność w pomoc Bożą w razie nadejścia dla naszej Ojczyzny godziny wielkich doświadczeń. Powinniśmy całkowicie zaufać najwyższym czynnikom w naszym Państwie, a więc Włodarzowi Rzeczypospolitej, Panu Prezydentowi, Naczelnemu Wodzowi i okryte-

mu sławą zwycięstw naszemu wojsku, co z bronią u nogi stoi na rubieżach naszego kraju, gotowe do odparcia najazdu każdego wroga.

Nie omieszka Przewielebne Duchowieństwo ustawicznie wpływać na wiernych, by zachowali całkowity spokój i równowagę i w żadnym wypadku nie poddawali się niczym nie wytłumaczonej panice. Niech każdy pracuje spokojnie na swoim posterunku i sumiennie spełnia swoje obowiązki. Przyczyni się tym z pewnością do wzmocnienia potęgi naszej Ojczyzny.

Pouczy też Przewielebne Duchowieństwo wiernych, by nie tylko nie dawali posłuchu i wiary jakimkolwiek plotkom, najczęściej rozsiewanym przez agentów obcego wywiadu w celu sparaliżowania zdrowego odruchu naszych uczuć patriotycznych, lecz, by sami wierni nie powtarzali i przez to dalej tych plotek nie rozsiewali, co więcej, by wszelkie bezpodstawne, niepokojące i alarmujące wiadomości zwalczali i tłumili w samym zarodku, karcąc i starając się unieszkodliwić ich sprawców.

Należy użyć wszelkich starań, by, broń Boże, nie powstawały na nowo jakieś partykularne, partyjne nieporozumienia, niezgody i spory, które w dzisiejszych czasach mogą stać się przyczyną naszego osłabienia.

W sposób jak najbardziej umiejętny, Przewielebni Księża będą stawiać wiernym przed oczy ich szczytne obowiązki, jakie Bóg zleca im do wykonania wobec naszej Ojczyzny. Niech każdy wierny odda Ojczyźnie to, na co go stać i do czego z Woli Bożej jest obowiązany. Należy podkreślać i uwypuklać szczególną rolę, jaka przypada w udziale kobiecie-Polce w obecnej tak ważkiej dobie.

Opieką należy otoczyć lokalne organizacje służące Ojczyźnie naszej, jak Przysposobienie Wojskowe i t. p., jak również miejscowe koła Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK), Polskiego Białego Krzyża (PBK), Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (LOPP), Ligi Morskiej i Kolonialnej (LMK) i in. W miarę możności Przewielebne Duchowieństwo niech bierze w tych organizacjach żywy osobisty udział i niech czuwa nad ich rozwojem.

Młodzież naszą należy gorąco zachęcać, by w organizacjach Przysposobienia Wojskowego przechodziła przeszkolenie nie tylko dla jakiejś rozrywki, lecz w poczuciu spełnienia swego obowiązku wobec Ojczyzny.

W osobnej odezwie*) poruszyłem sprawę świadczeń na rzecz Ojczyzny w formie subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Przewielebne Duchowieństwo niech nie ustaje w zachęcaniu i wzywaniu wiernych do składania ofiar na Fundusz Obrony Narodowej (FON), biorąc czynny i wybitny udział we wszelkiej akcji i imprezach na ten cel urządzanych. Pamiętając na słowa Zbawiciela: „Gdy mocarz uzbrojony strzeże domu swego, — w spokoju jest, co ma" (Łk. 11, 21), wyjaśniajmy wiernym obowiązek popierania wszelkich poczynań, zapewniających naszemu Państwu upragniony spokój i obronę jego wolności i granic. Niech wierni zdadzą sobie sprawę, że ich świadczenia na ten cel—to nie ofiary, lecz wzniosła powinność.

W końcu polecam Przewielebnemu Duchowieństwu szczegółowo zaznajamiać się z rozporządzeniami władz państwowych, dotyczącymi przygotowań na wypadek wojny itp., które będą umieszczane w „Mies. Diec. Łuckim". Dokładne poznanie tych przepisów nie tylko zorientuje w niejednym Przewielebnych Księży, lecz da im możność w razie potrzeby wyjaśniania tych przepisów wiernym, którzy jak to często się zdarza, nie mają innej możliwości ich poznania i zrozumienia, jak tylko za pośrednictwem swego proboszcza.

W działalności swojej Przewielebne Duchowieństwo niech używa wszelkich rozporządzalnych środków aż do ambony włącznie. Do wykonania powyższych wytycznych należy zmobilizować przede wszystkim organizacje parafialne, jak Akcja Katolicka itp. równocześnie i umiar, by działaniem swoim nie odnieść nieopatrznie skutku, całkiem innego niż był zamierzony i w ten sposób przynieść więcej szkody niż pożytku.

---

*) Odezwa z dn. 2 kwietnia 1939 r. umieszczona w niniejszym numerze „Mies. Diec. Łuck." poz. 53.

Pokolenia kapłanów polskich ubiegłych czasów są dla nas świetlanym przykładem w spełnianiu obowiązków wobec Narodu i Ojczyzny.

Idźmy i my w ich ślady i bądźmy wzorem dla tych, którym, jak we wszystkim tak i w ofiarnej miłości Ojczyzny, mamy świecić przykładem, by każdy z nas bez żadnego wyjątku mógł w obliczu dziejowej próby powiedzieć z ręką na sercu: „Jestem gotów, a nie strwożyłem się" (Ps. 118), bo—„I ja jestem jako i wy, i gorszy niźli wy nie jestem" (Hiob 12, 3).

† ADOLF SZELĄŻEK
Biskup Łucki

Dan w Łucku, dnia 20 kwietnia 1939 r.

53.

Odezwa Biskupa Łuckiego do Duchowieństwa Diecezji Łuckiej w sprawie subskrybowania Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej.

BISKUP ŁUCKI
Nr. 2206.

Łuck, dnia 2 kwietnia 1939 r.

Do
Czcigodnego Duchowieństwa
Diecezji Łuckiej.

Przeżywamy niezwykły moment dziejowy o wiekopomnym znaczeniu. Niejasne choćby znaki zagrożenia bytu państwowego Ojczyzny naszej sprowadziły następstwa niespodziane dla jej wrogów a ujawniły rzeczy świadczące o mocy Polski. Stało się jasne, że obywatel polski rzuci na szalę decyzji ostatecznych wszystko czym rozporządza: równie dobrze zdrowie, życie, ostatnią kroplę krwi swojej, jak całe swe mienie. Stało się jasne, że mimo podziału na stronnictwa o sprzecznych programach socjalnych i politycznych, mimo różnic wyznaniowych i rasowych, wszyscy, którzy naród polski stanowią, wszyscy, którzy w cieniu skrzydeł Białego Orła widzą swoją wspólną matkę Ojczyznę, stanowią monolit niespożytej trwałości,

stanowią jedność, której nie zdoła rozkruszyć najbardziej wyrafinowana, perfidna, zabójcza, rozkładowa działalność obcych agentur, zasobnych w środki niewyczerpane i doświadczenia burzycielskie współczesnej roboty, osłoniętej subtelną konspiracją.

Mieliśmy w szeregu powstańczych porywów patriotycznych po upadku Rzeczypospolitej pełne chwały obrazy poświęcenia szlachty i ludu, młodzieży, niewiast i mężów wszystkich stanów i wieku. Obok chłopa, dającego swe życie dla Polski w tysiącach miejsc naszej ziemi, szedł z bagnetem w ręku, jak książę Józef Poniatowski pod Raszynem, pan z wielkimi koligacjami, a fortuny wielkopańskie rzucały na ołtarz ofiarny Ojczyzny całe swe mienie. Do tych świetlanych kart historii narodu polskiego przybywa współczesna chwila, kiedy dla wzmocnienia obronności Polski całe społeczeństwo daje z siebie wszystko, czym może rozporządzić.

Od dziatwy szkolnej, która swe ubożuchne grosze niesie do wspólnej skarbnicy, od pracownic najniższych i braci robotniczej, która z trudem utrzymuje swój żywot — do najbardziej zasobnych instytucyj publicznych, rzucających na ten ołtarz ojczysty duże miliony, płynie fala ofiarnych czynów zrodzonych u źródeł głębokiego patriotyzmu.

Dostojny Pan Prezydent Rzeczypospolitej znaczną swą ofiarą daje ogółowi najpiękniejszy przykład.

Wiem, że katolicy iść będą w pierwszych szeregach tych rzesz ofiarnych. Dla nas katolików wyraz Ojczyzna zajmuje pierwsze po Bogu miejsce. Nie jest to płytki sentyment. To głos sumienia zarówno jak uczuć serca. Dla nas Ojczyzna to dobro, któremu służba decyduje o naszej wieczności. Bogu śmy winni, że ją mamy zmartwychwstałą. Przed Bogiem zdamy rachunek z jej mocy, trwałości, nieśmiertelności. Więcej nieskończenie znaczy, niż rodzina, niż pielesze domowe. Każdy z nas winien jest siebie i wszystko swoje oddać za miliony współbraci i dalszych pokoleń po wszystkie wieki, którym przekazać winien Ojczyznę nie umniejszoną, ale żywą, potężną i ratującą inne narody od zagłady, która im teraz grozi.

Wiem też, iż Duchowieństwo mojej Diecezji znakomicie pojmuje swój obowiązek, gdy Państwo powołuje do złożenia ofiar na wzmocnienie siły militarnej Polski. Nie potrzebuję więc wołać o poparcie subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej. Czcigodni Księża i swój osobisty obowiązek rozumieją i rozumieją swój obowiązek oddziaływania na powierzone ich pieczy rzesze wiernych. W słowie zatem najgorętszym z ambon i w przemówieniach przy odpowiednich okazjach spożytkują swój wpływ moralny, używając żywych akcentów, jakich religia, obrona wiary przed neopoganizmem wymaga.

Pewny więc będąc spełnienia przez Czcigodne Duchowieństwo jego szczytnego posłannictwa, niniejszym zaznaczam, że sprawność omawianej pomocy wymaga jej ujęcia w następującą formę:

Czcigodni Księża zechcą bezzwłocznie złożyć w odpowiednich miejscowych urzędach, wskazanych przez Komitet Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej deklaracje na subskrypcję Pożyczki oraz uskutecznić wniesienie zadeklarowanej sumy we właściwym czasie w odpowiednim urzędzie. Jednocześnie bez zwłoki powiadomią odnośnych Księży Dziekanów o wysokości zadeklarowanej przez siebie sumy. Czcinajgodniejsi Księża Dziekani zechcą jak najśpieszniej zebrać od swych kondekanalnych konfratrów dokładne informacje o wysokości subskrybowanych sum i zestawienie tych deklaracyj bez żadnej zwłoki nadesłać do mojej Kurii.

Jestem pewien, że nie tylko nie zbraknie nikogo na tych listach subskrypcji, lecz nikt z Czcigodnych Księży subskrybentów nie będzie zwlekał z dostarczeniem swej informacji Księdzu Dziekanowi.

Wnoszenie subskrybowanych sum Czcigodne Duchowieństwo uskuteczniać będzie bezpośrednio do kas, wskazanych przez Centralny Komitet Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, względnie przez miejscowe organy utworzone do tego celu.

Jednocześnie z własnym osobistym udziałem w subskrypcji Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej Czcigodne Duchowieństwo udzielać będzie ludowi z ambon dokładnych

informacyj o potrzebie i formie udziału w tej pożyczce oraz najgoręcej do niej zachęci.

Wykaz Księży i zadeklarowanych przez nich kwot Pożyczki będzie ogłoszony w „Miesięczniku Diecezjalnym Łuckim".

† *ADOLF SZELĄŻEK*
Biskup Łucki

54.

Podziękowanie Biskupa Łuckiego za nadesłane życzenia wielkanocne.

BISKUP ŁUCKI — Łuck, dn. 11 kwietnia 1939 r.

Wyrażam serdeczną i głęboką swoją wdzięczność wszystkim, którzy mi nadesłali życzenia z okazji Świąt Wielkiej Nocy. To podziękowanie, szczególnie serdeczne, składam moim Ukcchanym Współpracownikom, a więc Najczcigodniejszym Księżom Dziekanom oraz innym Przezacnym Kapłanom mej Diecezji, w imieniu których Przewielebni Dziekani przesłali mi tak gorące i pełne synowskiej miłości życzenia.

Również dziękuję wszystkim Zgromadzeniom Zakonnym za tak delikatne i serdeczne wyrażenie uczuć swemu Pasterzowi. Niestety, nie mogę wszystkim z osobna podziękować listami osobistymi, tak jak bym tego pragnął, dlatego też proszę mych Drogich Diecezjan, a w pierwszym rzędzie Ukochanych Kapłanów, aby byli łaskawi tą drogą przyjąć ode mnie ponowne zapewnienie o mym całkowitym oddaniu się Im i najgłębszej względem Nich mojej miłości.

W dniu Zmartwychwstania Pańskiego i w dwa następne dnie, kiedy byłem obowiązany odprawić za całą Diecezję Mszę świętą, gorąco modliłem się, aby w duszach Kapłanów i wiernych Diecezji Łuckiej rozbrzmiewało jaknajweselsze Wesołe Alleluja.

† *ADOLF SZELĄŻEK*
Biskup Łucki.

55.

Przestrzeganie obowiązujących przepisów przy zawieraniu związków małżeńskich przez osoby wojskowe.

KURIA BISKUPIA
ŁUCKA
Sekcja I.
Nr. 2492.

Łuck, dnia 16 kwietnia 1939 r.

Do
Przewielebnego Duchowieństwa
Diecezji Łuckiej.

Podaje się do wiadomości Przewielebnego Duchowieństwa treść pisma Wojskowej Prokuratury Okręgowej Nr. II w Lublinie w sprawie bezprawnego zawierania związków małżeńskich przez osoby wojskowe.

Zechce Przewielebne Duchowieństwo jak najściślej przestrzegać obowiązujące przepisy, dotyczące zawierania ślubów przez wojskowych czynnej służby.

† ST. WALCZYKIEWICZ
Wikariusz Generalny

Ks. Jan Szych
Kanclerz Kurii

WOJSKOWA PROKURATURA
OKRĘGOWA Nr. II
W LUBLINIE
Nr. 392.
Bezprawne zawieranie związków małżeńskich przez osoby wojsk.

Lublin, dn. 7 marca 1939 r.

Zawiadamiam, że w ostatnich miesiącach, kilku podoficerów zawodowych, a w szczególności: kpr. Mazur Władysław (Pr. 112/39) i kpr. Świstun Jan (Pr. 130/39), — przebrawszy się w ubranie cywilne zawarli związek małżeński w kościele Parafii św. Pawła w Lublinie, bez wymaganego zezwolenia władz wojskowych.

Fakty te przedstawiają się jako sprzeczne z art. 20 prawa o małżeństwie z 28 marca 1936 r., który dosłownie

stanowi: „Osoby w służbie wojskowej zostające nie mogą zawierać małżeństwa, bez pozwolenia zwierzchnej komendy”.

Według informacyj, zasiągniętych u dziekana wojskowego, pobłogosławienie odnośnych związków małżeńskich przez duchownego, koliduje z zarządzeniami wydanymi w tym przedmiocie przez zwierzchne władze duchowne, według których osoby płci męskiej winny na podstawie dokumentów wykazać swój stosunek do służby woskowej, a w szczególności wykluczyć tę ewentualność, że pozostają w czynnej służbie wojskowej. Oczywiście, że tylko przestrzeganie wspomnianych wyżej zarządzeń przez duchownych, może stanowić rękojmię, że powołany na wstępie przepis ustawowy będzie realizowany i że zamierzony przez ustawodawcę cel w tym przedmiocie, t. zn. zagwarantowanie przyszłości tworzącym się rodzinom, zostanie osiągnięty.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że w myśl art. 95 kodeksu karnego wojskowego, zawarcie przez żołnierza związku małżeńskiego bez wymaganego zezwolenia władz wojskowych, kwalifikuje się jako przestępstwo i podlega karze twierdzy do 6-ciu miesięcy lub aresztu wojskowego, a w myśl art. 128 lit. a) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7.X 1932 r. o służbie wojskowej podoficerów i szeregowców (Dz. U. R. P. Nr. 55/36 poz. 399), w przypadku zawarcia przez podoficera zawodowego związku małżeńskiego bez zezwolenia władzy wojskowej, stosunek z tym podoficerem zostaje rozwiązany, a odnośny podoficer zostaje przeniesiony do rezerwy lub pospolitego ruszenia, na skutek czego traci uposażenie i możność utrzymania rodziny, którą lekkomyślnie założył.

Wobec przedstawionego stanu rzeczy, dla uniknięcia wszelkich ujemnych następstw, proszę o przypomnienie podległym duchownym, powołanych wyżej przepisów, względnie zarządzeń obowiązujących tychże duchownych, jako urzędników stanu cywilnego oraz o wyciągnięcie konsekwencyj w stosunku do winnych ich niedochowania.

Wojskowy prokurator okręgowy
Dr. Albert Stanisław
ppłk. aud.

56.

Budowa i odnowienie kapliczek i krzyżów przydrożnych.

KURIA BISKUPIA
ŁUCKA
Sekcja Nauki i Sztuki
Nr. 2124

Łuck, dn. 13 kwietnia 1939 r.

Do
Czcigodnego Duchowieństwa
Diecezji Łuckiej.

Podając do wiadomości Czcigodnego Duchowieństwa Diecezji Łuckiej okólnik Pana Wojewody Wołyńskiego do Panów Starostów Województwa Wołyńskiego, Kuria Biskupia poleca Czcigodnemu Duchowieństwu wzięcie czynnego udziału w porozumieniu z Władzami Miejscowymi w dziele budowy, odnowienia krzyżów, kapliczek przydrożnych, posągów i figur Świętych.

Wzniesienie większej ilości kapliczek i krzyżów przydrożnych i otoczenie ich należną im czcią nie tylko świadczyć będzie o katolickim charakterze kraju, lecz przyczyni się do rozbudzenia większej religijności wśród ludności miejscowej.

Okres wiosenny i letni, kiedy wypadają różne obchody religijne pozakościelne jak święcenie pól, szczególnie nadaje się do zachęcenia wiernych dla przeprowadzenia projektowanych w tej dziedzinie prac ku większej chwale Bożej i pożytkowi zbawienia wiernych.

† ST. WALCZYKIEWICZ
Wikariusz Generalny

Ks. Kan. Jan Szych
Kanclerz Kurii

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

WOJEWODA WOŁYŃSKI Łuck, dnia 27 marca 1939 r.
Nr. SAO-12.

Do
Panów Starostów Pawiatowych
Wojew. Wołyńskiego.

Gęsto rozsiane po całej Polsce kapliczki i krzyże przydrożne nadają szczególny charakter wsi polskiej, której mieszkańcy, zawsze duchem religijnym przejęci, starali się od lat najdawniejszych, wypowiadać swoje wyznanie Wiary Świętej w tej — często niewyszukanej, prostej, ale przede wszystkim szczerej — formie.

Wołyń, jako część składowa dawnej Rzeczypospolitej posiadał też i posiada do dziś mnóstwo tych widomych symboli Wiary społeczeństwa naszego i w dalszym ciągu pobożny lud wołyński wznosi wciąż nowe pamiątki i dowody swych najwznioślejszych uczuć, w postaci kapliczek, krzyżów z Męką Pańską, posągów i figur Świętych itp.

Niestety, stan kapliczek przydrożnych i krzyżów pozostawia wiele do życzenia. Nie rzadko spotyka się powalone, jakby opuszczone Krzyże lub kapliczki w stanie ruiny. Gdzie indziej znów widać wprawdzie troskę o utrzymanie krzyżów i kapliczek przydrożnych w dobrym stanie, ale ich wygląd zewnętrzny pod względem architektonicznym, estetyki lub charakteru regionu wołyńskiego, budzić musi wiele zastrzeżeń.

Jeżeli w ostatnim zwłaszcza czasie na Wołyniu wszystkie władze państwowe i samorządowe, aż do najniższej jej komórki, sołectwa, wykazały szczególną dbałość o wygląd estetyczny osiedli, to przede wszystkim opieka ta winna być roztoczona nad tymi czcigodnymi znakami religijnymi, które każdej wiosce patronują, budząc uczucia wiary i przywiązania do Polski, zawsze wiernej ideałom religijnym. Panowie Starostowie przeto ze swej strony wydadzą wójtom i sołtysom odpowiednie pouczenia, mające na celu odrestaurowanie istniejących kapliczek i krzyżów przydrożnych. Na jednym z najbliższych zebrań rad gromadzkich, sprawa ta winna być przedmiotem obrad, celem za-

interesowania sfer społeczeństwa tym zagadnieniem i ustalenia planu działania. Rzecz oczywista, że podejmowane przez gromady prace w tej dziedzinie odbywać się będą w porozumieniu z właściwymi Władzami Duchownymi, z którymi należy plan działania uzgodnić. Pożądanym jest, aby na naposiedzenia rad gromadzkich, poświęcone przepracowaniu tego zagadnienia, zapraszani byli przedstawiciele Duchowieństwa, kierownicy szkół, przedstawiciele organizacyj społecznych, celem uzgodnienia ich opinii co do zakresu i formy odnowienia każdej poszczególnej kapliczki, figury czy krzyża przydrożnego. Każdy bowiem obiekt tego rodzaju musi być traktowany indywidualnie, zależnie bowiem od swej struktury architektonicznej podlegać winien takiej lub innej formie odnowienia.

Do wykonania powyższego planu ustalam okres trzechmiesięczny upływający z dniem 1 lipca r. b. Miesiąc kwiecień w tym okresie należy uważać za czasokres przygotowawczy, poświęcony przygotowaniu planu renowacji obiektów kultu religijnego, oraz zapewnieniu potrzebnych w tym celu środków pieniężnych i ewentualnego materiału budowlanego. W miesiącu maju zasadnicze prace, w powyższym zakresie, powinny być całkowicie ukończone, co Panowie Starostowie zechcą przy okazji wyjazdów na teren powiatu sprawdzić. W miesiącu czerwcu należy wykończyć remont tych obiektów, które z tych lub innych względów nie zostały naprawione w ciągu miesiąca maja.

Wyrażam przeświadczenie, że prowadzone prace w tej dziedzinie, spotkają się z żywym zadowoleniem społeczeństwa i nie nasuną trudności w wykonaniu.

Proszę Panów Starostów o złożenie mi w terminie do dnia 1 sierpnia r. b. sprawozdania w powyższym zakresie z wymienieniem ilości i miejsca położenia obiektów kultu religijnego, które zostały odnowione, oraz ewentualnie ze wskazaniem osób, które wybitnie w tej akcji się wyróżniły.

Wojewoda
Al. Hauke-Nowak.

57.

Obchód Dnia 3 Maja.

KURIA BISKUPIA
ŁUCKA
Sekcja Nauki i Sztuki
Nr. 1778

Łuck, dn. 11 kwietnia 1939 r.

Do
Przewielebnego Duchowieństwa
Diecezji Łuckiej.

Jak corocznie tak i w roku obecnym Kuria Biskupia przychylając się do prośby Komitetu Głównego Obchodu 3 Maja i Zbiórki na Dar Narodowy, niniejszym poleca:

1) odprawienie w dniu Święta Narodowego 3 Maja uroczystego nabożeństwa,
2) wygłoszenie okolicznościowego kazania,
3) współudział w powiatowych, miejskich i lokalnych komitetach, oraz
4) wezwanie ludności do składania ofiar na „Dar Narodowy 3 Maja" na cele oświatowe Polskiej Macierzy Szkolnej.

† *ST. WALCZYKIEWICZ*
Biskup Sufragan.

Ks. J. Szych
Kanclerz.

58.

Wyjaśnienie w sprawie studiów wyższych, uprawniających do wyższego uposażenia.

KURIA BISKUPIA
ŁUCKA
Sekcja Szkolna
Nr. 2495

Łuck, dn. 22 kwietnia 1939 r.

W „Miesięczniku Diecezjalnym Łuckim" Nr. 2/39, poz. 19 (str. 70 — 72) umieszczone zostało rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 28 listopada 1938 roku o studiach wyższych, uprawniających do wyższego uposa-

żenia, w § 1 p. 4), w którym zostało wymienione Seminarium Wyższe Łuckie.

Powyższe rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. powołuje się na wstępie na § 18 p. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102/33, poz. 781), którego brzmienie jest następujące:

„Nauczyciele publicznych szkół powszechnych, którzy obok przepisanych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych kwalifikacyj zawodowych, posiadają studia wyższe, zakończone przepisanymi egzaminami — otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy IX, po trzech latach służby — grupy VIII, po dziewięciu latach służby — grupy VII, po osiemnastu latach służby — grupy VI, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby — mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V."

Nadto podaje się do wiadomości brzmienie § 1 i § 5 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 grudnia 1937 (Dz. U. R. P. Nr. 4/38, poz. 26):

„§ 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych ma duchowny rzymskokatolicki, który posiada:

a) świadectwo ukończenia studiów na wydziale teologii katolickiej w uniwersytetach polskich lub uzyskane najpóźniej w roku 1930 absolutorium wydziału teologicznego w Polsce;

b) bądź świadectwo ukończenia studiów teologicznych w diecezjalnych wyższych seminariach duchownych w Polsce;

c) bądź świadectwo ukończenia studiów lub absolutorium uzyskane na wydziałach teologicznych uniwersytetów lub w zakładach teologicznych za granicą—przy zachowaniu przepisów obowiązujących w sprawie nostryfikacji świadectw zagranicznych.

§ 5. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii, określone w § 1, są dla duchownych rzymskokatolickich na-

uczycieli religii zarazem kwalifikacjami zawodowymi, wymaganymi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej."

† *ST. WALCZYKIEWICZ*
Szef Sekcji.

Ks. Jan Szych
Kanclerz Kurii.

Akta Centralnych Władz Państwowych.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ.

59.

USTAWA

z dnia 9 kwietnia 1938 r.

o powszechnym obowiązku wojskowym.

(Dz. U. R. P. 1938 r. Nr. 25, poz. 220;—w wyjątkach).

. . . .

Art. 15. (1) Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący metryki, a w przypadkach gdy księgi stanu cywilnego (metrykalne) uległy zniszczeniu lub zaginięciu, urzędy i instytucje, otrzymujące duplikaty tych ksiąg, są obowiązane przesyłać corocznie najpóźniej do dnia 1 lipca zarządom gmin wyciąg z metryki urodzonych i zmarłych, odnoszące się do osób płci męskiej, które w danym roku kalendarzowym ukończyły, ukończą lub ukończyłyby, gdyby żyły, 17 lat życia [1]).

(2) Urzędy i organy, wymienione w ust. (1), obowiązane są udzielać ponadto wszelkich wyjaśnień, wyciągów i odpisów, potrzebnych przy czynnościach urzędowych, wynikających z ustawy niniejszej lub wydanych na jej podstawie przepisów.

---

1) Redakcja „Miesięcznika Diecez. Łuck" zwraca uwagę, że obecnie do zarządów gmin należy przysyłać wyciągi z metryki *17-letnich*, a nie 18-letnich, jak było obowiązujące poprzednio.

(3) W razie niewykonania obowiązków, wynikających z artykułu niniejszego, powiatowa władza administracji ogólnej może zarządzić wykonanie zaniedbanych czynności na koszt winnego.

. . . .

Art. 50. (1) Bez poddawania przeglądowi zostają zaliczeni do pomocniczej służby wojskowej na podstawie przedstawionych komisji poborowej dokumentów, które ustali rozporządzenie wykonawcze:

a) duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia;
b) zakonnicy wyznania katolickiego, którzy złożyli śluby zakonne;
c) uczniowie seminariów katolickich i nowincjusze zakonów i zgromadzeń katolickich;
d) duchowni i zakonnicy innych, przez Państwo uznanych, wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia lub złożyli uroczyste śluby zakonne;
e) nowicjusze klasztorów prawosławnych;
f) zatwierdzeni przez władzę państwową rabini i podrabini;
g) duchowni innych uznanych przez Państwo wyznań chrześcijańskich.

(2) O zaliczeniu do pomocniczej służby wojskowej osób wymienionych w ust. (1) orzeka przy poborze komisja poborowa, a po poborze — powiatowa władza administracji ogólnej, lub co do osób zamieszkałych stale za granicą urząd konsularny R. P.

(3) Osoby wymienione w ust. (1), które wystąpiły lub zostały wykluczone ze stanu duchownego, seminarium, nowicjatu, zakonu, klasztoru, lub zgromadzenia, podlegają obowiązkowi służby wojskowej na ogólnych zasadach.

(4) W czasie wojny nie mogą być osoby wymienione w ust. (1) zaliczone do pomocniczej służby wojskowej, jeżeli warunki uzasadniające to prawo powstały po rozpoczęciu wojny.

60.

USTAWA

z dnia 30 marca 1939 r.

o wycofaniu urzędów, ludności i mienia z zagrożonych obszarów Państwa.

(Dz. U. R. P. Nr. 29|39, poz. 197).

Art. 1. Z dniem wybuchu wojny albo zarządzenia mobilizacji oraz w przypadkach, gdy tego wymagać będzie interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów, władze państwowe mogą zarządzić wycofanie z zagrożonych obszarów Państwa urzędów, instytycyj, ludności oraz mienia.

Art. 2. Właściwe władze wojskowe określają już w czasie pokoju:

1) obszar Państwa, z którego wycofanie ma w razie potrzeby nastąpić oraz obszar, na który wycofanie ma nastąpić (obszar rozmieszczenia);

2) urzędy, instytucje, kategorje ludności i mienia, które w razie potrzeby mają być wycofane;

3) właściwość i zakres działania władz (organów), powołanych do przygotowania i przeprowadzenia wycofania i rozmieszczenia.

Art. 3. (1) Wycofanie zarządzają:

1) do czasu mianowania Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, Minister Spraw Wewnętrznych i Minister Komunikacji;

2) od czasu mianowania Naszelnego Wodza — Naczelny Wódz lub władze i organa wojskowe przez niego upoważnione.

3) Wycofanie władz centralnych zarządza Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

Art. 4. (1) W zarządzeniu o wycofaniu należy określić:

1) które urzędy i instytucje, jakie kategorie ludności oraz jakie mienie mają być wycofane;

2) obszar, z którego wycofanie ma nastąpić oraz obszar rozmieszczenia;

3) czas, kolejność i środki wycofania.

(2) W zarządzeniu o wycofaniu należy również wskazać władze (organa), które mają przeprowadzić wycofanie, przy czym władze, wymienione w art. 3, mogą do przeprowadzenia wycofania wyznaczyć inne władze, niż oznaczone na podstawie art. 2 pkt. 3).

(3) Władze wojskowe mogą same przeprowadzić zarządzone wycofanie, jeżeli nie przeprowadziły go we właściwym czasie władze (organa) do tego wyznaczone.

Art. 5. (1) Dla przeprowadzenia wycofania Państwo dostarcza w przypadkach koniecznych niezbędnej ilości środków przewozowych. Ludności, podlegającej wycofaniu, ma być w miarę możności udostępnione zabranie ze sobą jej mienia, w szczególności inwentarza żywego oraz niezbędnych środków żywności.

(2) Państwo zapewnia wycofanej ludności tymczasowe umieszczenie wycofanego mienia. Zapewnienie utrzymania może być uzależnione od przyjęcia przez poszczególne osoby wskazanego im przez władze zatrudnienia, odpowiadającego ich kwalifikacjom i stanowi zdrowia.

Art. 6. (1) Mienie, przedstawiające wartość naukową, artystyczną lub historyczną, jeżeli nie może być wycofane, powinno być zabezpieczone na miejscu i zarejestrowane.

(2) Mienie inne niż określone w ust. (1), nie wycofane mimo zarządzenia, może być użyte na potrzeby Państwa. Mienie, nie użyte na te potrzeby, należy w miarę możności zabezpieczyć na miejscu zwłaszcza, jeżeli przedstawia ono znaczną wartość dla interesu publicznego.

(3) Mienie nie wycofane, które nie mogło być zabezpieczone, ani nie zostało użyte na potrzeby Państwa, ma być zniszczone, jeżeli mogłoby utrudniać przeprowadzenie własnych działań wojennych lub być wyzyskane przez nieprzyjaciela dla celów wojennych; nie dotyczy to jednak mienia przedstawiającego wartość naukową, artystyczną lub historyczną.

Art. 7. (7) Za mienie, nie stanowiące własności Państwa, użyte na na potrzeby Państwa lub zniszczone, należy się wynagrodzenie; wysokość wynagrodzenia ustalają

powiatowe lub specjalne komisje świadczeń rzeczowych w trybie i na zasadach, przewidzianych w przepisach o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych.

(2) Prawo do wynagrodzenia nie służy, jeżeli właściciel mienia albo osoba, działająca w jego imieniu, nie wycofała mienia we właściwym czasie z własnej winy.

Art. 8. (1) Zarządzenia co do powrotu urzędów, instytucyj i ludności oraz co do przywiezienia z powrotem wycofanego mienia wydają:

1) gdy chodzi o powrót na obszar operacyjny — Naczelny Wódz albo upoważnione przez niego władze lub organa, bez względu na to, jaka władza zarządziła wycofanie;

2) w innych wypadkach — na żądanie lub za zgodą Naczelnego Wodza — Minister Spraw Wojskowych, o ile chodzi o osoby lub mienie woskowe; Minister Kominikacji, o ile chodzi o funkcjonariuszów lub tabor i urządzenia kolejowe, w pozostałych przypadkach — Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

(2) Zarządzenie co do powrotu władz naczelnych i centralnych wydaje Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii Naczelnego Wodza.

(3) W zarządzeniu, wydanym w myśl ustawy (1) lub (2), należy wskazać władze (organa), powołane do wykonania tego zarządzenia.

Art. 9. Państwo dostarcza w przypadkach koniecznych niezbędnej ilości środków przewozowych do przeprowadzenia powrotu wycofanej ludności oraz przewiezienia z powrotem wycofanego mienia. Powracającej ludności należy w miarę możności udostępnić przywiezienie z sobą mienia, w jakie dla zaspokojenia niezbędnych potrzeb zaopatrzyła się podczas przymusowego pobytu poza stałym miejscem zamieskania.

Art. 10. W warunkach, wymienionych w art. 1, władze państwowe mogą zabronić wycofania z zagrożonych obszarów Państwa poszczególnych urzędów, instytucyj, ludności oraz mienia.

Art. 11. Właściwe władze wojskowe określają już w czasie pokoju:

1) obszar Państwa, z którego w razie potrzeby wycofanie może być wzbronione,

2) urzędy, instytucje, kategorie ludności i mienia, którym wycofanie może być wzbronione,

3) właściwość i zakres działania władz (organów), powołanych do przygotowania i przeprowadzenia zakazu wycofania.

Art. 12. Zarządzenie o zakazie wycofania wydają władze uprawnione w myśl art. 3 ust. (1) do zarządzenia wycofania.

Art. 13. (1) W zarządzeniu o zakazie wycofania należy określić, które urzędy i instytucje, jakie kategorie ludności oraz jakie nienie mają pozostać na miejscu.

(2) W zarządzeniu o zakazie wycofania należy również wskazać władze (organa), które mają przeprowadzić zakaz wycofania, przy czym władze wymienione w art. 3 ust. (1) mogą do przeprowadzenia zakazu wycofania wyznaczyć inne władze, niż oznaczone w art. 11 pkt. 3).

(3) Władze wojskowe mogą same przeprowadzić zakaz wycofania, jeżeli władze do tego wyznaczone nie są w możności go przeprowadzić.

Art. 14. (1) Kto nie stosuje się do zarządzeń władz o wycofaniu albo o zakazie wycofania osób lub mienia, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu tym karom łącznie.

(2) obok kary, przewidzianej w ust. (1), może być orzeczony przepadek mienia, które powinno było być wycofane.

Art. 15. (1) Kto nie stosuje się do innych niż wymienione w art. 14 zarządzeń władz, wydanych na podstawie ustawy niniejszej —

podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub grzywny do 3.000 zł. albo obu tym karom łącznie.

(2) Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w ust. (1), powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Art. 16. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą:

(1) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. w sprawie przymusowego wycofania z zagrożonych obszarów Państwa ludności i mienia (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 678);

2) przepisy art. 11, 16 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 54) w zakresie spraw, unormowanych ustawą niniejszą.

Art. 17. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych oraz innym właściwym ministrom.

Art. 18. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów
i Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki.*

61.

USTAWA

z dnia 30 marca 1939 r.

o zasiłkach dla rodzin osób, odbywających czynną służbę wojskową.

(Dz. U. R. P. Nr. 29|39, poz. 196.)

Rozdział I.

Prawo do zasiłku.

Art. 1. Prawo do zasiłków służy rodzinie żołnierzy, którzy odbywają:

1) czynną służbę wojskową: w rezerwie, pospolitym ruszeniu, pomocniczej służbie wojskowej oraz w uzupeł-

niającej służbie wojskowej na ćwiczeniach doskonalących;

2) zasadniczą służbę wojskową w czasie mobilizacji lub wojny, jeżeli są jedynymi żywicielami rodziny w rozumieniu art. 63 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220), a nie mogą uzyskać odroczenia służby wojskowej lub je utracili w myśl art. 62 ust. (3) tej ustawy;

3) zasadniczą służbę wojskową jako ochotnicy w czasie mobilizacji lub wojny albo w przypadku, gdy tego wymaga interes obrony Państwa, stwierdzony uchwałą Rady Ministrów.

Art. 2. Uważa się za rodzinę żołnierza, uprawnioną do zasiłków:

1) żonę, również i sądownie rozłączoną (separowaną), jeżeli mąż jest prawnie obowiązany do jej utrzymywania;

2) dzieci ślubne, uprawnione i przysposobione oraz dzieci nieślubne, których ojcostwo jest stwierdzone;

3) pasierbów;

4) rodziców i nieślubną matkę;

5) rodzeństwo;

6) rodziców matki i rodziców ślubnego ojca.

Art. 3. Prawo do zasiłków służy członkom rodziny żołnierza, jeżeli:

1) posiadają obywatelstwo Państwa Polskiego, bez względu na to, czy zamieszkują w kraju, czy za granicą lub nie posiadają obywatelstwa Państwa Polskiego, lecz zamieszkują w kraju;

2) bezpośrednio przed odejściem żołnierza do pracy lub zarobku, lecz został zagrożony wskutek utraty lub zmniejszenia się tej pracy albo zarobku, spowodowanych okolicznościami, wynikłymi podczas jego służby wojskowej.

Art. 4. (1) Prawo do zasiłków nie służy członkom rodziny żołnierza:

1) żyjącym w czasie służby wojskowej we wspólnym gospodarstwie, jeżeli jeden z członków rodziny otrzymał odroczenie służby wojskowej, jako jedyny jej żywiciel;

2) wymienionym w art. 2 pkt. 2), 3) i 5), jeżeli ukończyli osiemnaście lat życia, chyba że udowodnią, iż uczęsz-

czają do zakładu naukowego lub pobierają naukę w zawodzie pratycznym, a nie mają utrzymania u swych pracodawców, ani też nie otrzymują wynagrodzenia, wystarczającego na utrzymanie; w tych przypadkach prawo do zasiłku służy im do chwili ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym ukończą dwadzieścia cztery lata życia.

(2) Zasiłek może być przyznany członkom rodziny, wymienionym w ust. (1) pkt. 2) mimo przekroczenia przez nich granicy wieku, określonej w ustępie poprzedzającym, jeżeli udowodnią urzędowym świadectwem lekarskim, że z powodu stanu zdrowia nie mogą zapracować na swoje utrzymanie.

Art. 5. Rodzina — której więcej niż jeden członek odbywa służbę wojskową, uzasadniająca prawo do zasiłku — jest uprawniona tylko do zasiłku za jedną osobę.

Art. 6. Rozporządzenie prawem do zasiłku na rzecz osób trzecich jest nieważne.

Art. 7. Osoby, uprawnione do zasiłku, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić zarząd właściwej gminy — a zamieszkałe za granicą właściwy urząd konsularny Rzeczypospolitej Polskiej — o wszelkich okolicznościach, które powodują zmniejszenie wysokości lub wygaśnięcie prawa do zasiłku albo zupełne bądź czasowe wstrzymanie jego wypłaty.

Rozdział II.

Powstanie, czas trwania i utrata prawa do zasiłku.

Art. 8. (1) Prawo członków rodziny żołnierza do zasiłków powstaje z dniem:

1) zgłoszenia się żołnierza do czynej służby wojskowej, jeżeli warunki, uzasadniające to prawo, istnieją w czasie powołania żołnierza do czynnej służby wojskowej i jeżeli jednostka organizacyjna wojska, do której został powołany, znajduje się w miejscu zamieszkania żołnierza;

2) poprzedzającym dzień, wyznaczony na zgłoszenie się żołnierza do czynnej służby wojskowej, jeżeli warunki,

uzasadniające to prawo, stnieją w chwili powołania żołnierza do czynnej służby wojskowej i jeżeli jednostka organizacyjna wojska, do której został powołany, znajduje się poza miejscem jego zamieszkania;

3) powstania warunków, uzasadniających prawo do zasiłku, jeżeli warunki te powstały po dniu wyznaczonym na zgłoszenie się do służby wojskowej.

(2) W przypadku zmiany warunków, powodujących zmianę wysokości zasiłku, służy on w nowym wymiarze od dnia, w którym warunki uległy zmianie.

Art. 9. Niezawiniony przez żołnierza pobyt w niewoli uprawnia jego rodzinę do zasiłku przez czas pobytu w niewoli, nie dłużej jednak niż przez sześć miesięcy od dnia ustalonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych i Spraw Wojskowych.

Art. 10. (1) Rodzina żołnierza, który:

1) na terenie działań wojennych zaginął bez wieści — pobiera zasiłek do czasu przyznania jej odmowy szczególnego zaopatrzenia, nie dłużej jednak niż przez sześć miesięcy od dnia, ustalonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych i Spraw Wojskowych;

2) podczas pełnienia czynnej służby wojskowej zmarł lub poległ — pobiera zasiłek do czasu przyznania rodzinie zaopatrzenia szczególnego;

3) podczas pełnienia czynnej służby wojskowej utracił zdrowie co najmniej w 30 proc. zdolności do pracy w związku przyczynowym ze służbą wojskową — pobiera zasiłek do czasu przyznania zaopatrzenia szczególnego, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy, licząc od ostatniego dnia tego miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie ze służby wojskowej. Stwierdzenie braku związku przyczynowego pomiędzy utratą zdrowia, a odbywaniem przez żołnierza czynnej służby wojskowej powoduje zaprzestanie wypłaty zasiłku, a pobrane z tego tytułu kwoty podlegają zwrotowi.

(2) Potrąca się z kwoty przyznanego zaopatrzenia zasiłki, pobrane przez rodzinę w przypadkach, przewidzia-

nych w ust. (1) za czas od dnia przyznania zaopatrzenia.

Art. 11. Prawo do zasiłku gaśnie z dniem następującym po dniu:

1) zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w art. 10 ust. (1);

2) śmierci osoby, uprawnionej do zasiłku;

3) ustania warunków, uzasadniających uprawnienie do zasiłku;

4) rozmyślnego dostania się żołnierza do niewoli;

5) opuszczenia przez osobę, uprawnioną do zasiłku, granic Państwa Polskiego bez zezwolenia władz polskich.

6) skazania osoby uprawnionej do zasiłku prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku, albo na karę dodatkową utraty praw publicznych lub utraty obywatelskich praw honorowych;

7) skazania żołnierza prawomocnym wyrokiem na dodatkową karę wydalenia z wojska lub z marynarki wojennej albo na karę wydalenia z korpusu oficerskiego lub też prawomocnym orzeczeniem sądu honorowego na karę wykluczenia z korpusu oficerskiego.

Art. 12. (1) Osoby — które w celu uzyskania dla siebie lub kogokolwiek zasiłku nienależnego bądź w wyższym wymiarze, świadomie podają nieprawdziwe fakty albo zatajają okoliczności, powodujące wygaśnięcie prawa do zasiłku lub zupełne bądź czasowe wstrzymanie jego wypłaty — tracą prawo do zasiłku.

(2) Stosuje się przepis ust. (1) odpowiednio do osób, które w czynach tych świadomie współdziałały. Jeżeli czynów tych dopuścił się żołnierz, prawo do zasiłku tracą wszyscy członkowie jego rodziny.

Rozdział III.

Zgłoszenie prawa do zasiłku.

Art. 13. (1) Prawo do zasiłku należy zgłosić w zarządzie gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby, uprawnionej do zasiłku. Osoby zamieszkałe za gra-

nicą, zgłaszają prawo do zasiłku we właściwym urzędzie konsularnym Rzeczypospolitej Polskiej.

(2) Prawo do zasiłku może zgłosić osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy albo żołnierz, którego rodzina jest uprawniona do zasiłku.

Art. 14. Zgłoszenie o zasiłek, wniesione później, aniżeli w ciągu miesiąca po dniu ustania prawa do zasiłku, nie podlega rozpatrzeniu. Przepis ten nie obejmuje wypadków siły wyższej.

Rozdział IV.

Wypłata zasiłków.

Art. 15. (1) Zasiłki wypłacane są ze Skarbu Państwa w normach dziennych i płatne są z dołu.

(2) Rozporządzenie Ministra Spraw wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Skarbu i Opieki Społecznej, określa wysokość norm dziennych zasiłków oraz terminy ich wypłaty w zależności od liczby członków rodziny, uprawnionych do zasiłku oraz miejscowości ich zamieszkania.

Art. 16. (1) Nie wypłaca się zasiłku za okres:

1) stwierdzonego samowolnego przebywania żołnierza poza swą jednostką;

2) pozbawienia żołnierza wolności prawomocnym wyrokiem sądowym;

3) pozbawienia wolności prawomocnym wyrokiem sądowym do jednego roku osoby uprawnionej do zasiłku.

(2) Wznawia się wypłatę zasiłku z dniem, następującym po dniu ustania przyczyn, wymienionych w ust. (1).

Art. 17. Nie wypłaca się zasiłków, nie podjętych przez osobę uprawnioną w ciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia zawiadomienia o przyznaniu zasiłku. Przepis ten nie dotyczy wypadków siły wyższej.

Art. 18. Prawo do zasiłku nie podlega egzekucji.

Art. 19. Zasiłki, pobrane wbrew przepisom ustawy niniejszej, podlegają zwrotowi z odsetkami prawnymi od dnia

pobrania do dnia zwrotu. Przymusowe ściąganie tych zasiłków następuje w trybie, przewidzianym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

Rozdział V.

Władze oraz tryb postępowania.

Art. 20. (1) Władzami właściwymi do orzekania w sprawach zasiłków są:

1) w kraju — zarządy gmin, właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych do zasiłku;

2) za granicą — właściwe ze względu na miejsce zamieszkania osób, zgłaszających prawo do zasiłku, urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej; orzeczenia ich są ostateczne.

(2) Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Skarbu i Opieki Społecznej określa w drodze rozporządzenia tryb postępowania co do: orzekania o prawie do zasiłku, asygnowania jego wypłat, prowadzenia wykazów zasiłków przyznanych, wstrzymywania wypłat i orzekania o obowiązku zwrotu nienależnie pobranych zasiłków.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia poruczyć wykonanie czynności zarządów gmin w zakresie wykonania ustawy niniejszej w całości lub części rządowym władzom administracji ogólnej.

Art. 21. (1) Gmina solidarnie z osobami, które nieprawnie pobrały zasiłek, jest odpowiedzialna za straty Skarbu Państwa, wynikłe z powodu zawinienia zarządu gminnego lub miejskiego, który świadomie lub wskutek oczywistego niedbalstwa uznał okoliczności niezgodne z rzeczywistością albo nie wziął pod uwagę przypadków, powodujących zupełne bądź czasowe wygaśnięcie prawa do zasiłku. Gmina ma prawo regresu do osób, z których winy wynikły straty Skarbu Państwa.

(2) Władze nadzorcze orzekają o odpowiedzialności gmin w zakresie obowiązków wymienionych w ust. (1).

Rozdział VI.

Przepisy końcowe.

Art: 22. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z dnia 15 lipca 1920 r. o zabezpieczeniu bytu rodzinom osób pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 403).

2) ustawa z dnia 22 marca 1923 r. o zasiłkach dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe (Dz. U.R.P. Nr. 37, poz. 246);

Art. 23. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Skarbu oraz Opieki Społecznej.

Art. 24. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów
i Minister Spraw Wewnętrznych:
Sławoj Składkowski

62.

USTAWA

z dnia 30 marca 1939 r.

o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa.

(Dz. U. R. P. Nr. 28-39, poz. 182).

Art. 1. W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr. 66, poz. 496) wprowadza się nasępujące zmiany:

1) w art. 2 ust. (2) otrzymuje brzmienie:

„Rada Ministrów może wprowadzić powyższy obowiązek na wniosek Ministra Spraw Wojskowych także w czasie pokojowym, gdy tego wymagać będzie interes obrony Państwa".

2) po art. 26 dodaje się art. 26 a o brzmieniu:

„Art. 26-a. Odstąpione Państwu na własność przy poborze zwierzęta pociągowe, wozy, pojazdy mechaniczne i rowery w warunkach, określonych w art. 2 ust. (2), mogą być na podstawie zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych zwrócone poprzednim właścicielom (posiadaczom), jeżeli interes obrony Państwa nie będzie wymagał zatrzymania tych przedmiotów na stałe i jeżeli wynagrodzenie za odstąpione przedmioty nie zostało jeszcze wypłacone.

Poprzedni właściciele (posiadacze) odstąpionych przy poborze zwierząt pociągowych, pojazdów mechanicznych i rowerów będą obowiązani przyjąć je z powrotem, przy czym otrzymują jedynie wynagrodzenie za czas zatrzymania tych przedmiotów oraz odszkodowanie w razie ich uszkodzenia.

Sposób ustalania i wypłaty wynagrodzenia oraz odszkodowania, przewidzianych w ustępie poprzednim, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi właściwymi ministrami";

3) w art. 27 po ust. (2) podaje się dwa ustępy nowe o brzmieniu:

„W przypadkach szczególnej potrzeby, stwierdzonej uchwałą Rady Ministrów, przedmioty te mogą być przez władze wojskowe zatrzymane na przeciąg czasu dłuższy niż dni 14.

W warunkach, określonych w art. 2, przedmioty zatrzymane przed powstaniem tych warunków podczas próbnego poboru mogą przejść na własność Państwa bez powtórnego przedstawienia ich na komisję poboru rzeczywistego, za wynagrodzeniem równym cenie szacunkowej, ustalonej przy poborze próbnym, niezależnie od wynagrodzenia za czas zatrzymania od dnia poboru próbnego do dnia zawiadomienia o przejęciu na własność Państwa".

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Komunikacji, Rolnictwa i Reform Rolnych, Przemysłu i Handlu oraz Poczt i Telegrafów.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów
i Minister Spraw Wewnętrznych:
Sławoj Składkowski

Minister Spraw Wojskowych: *Kasprzycki*

RADA MINISTRÓW.

63.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1939 r.

o obowiązkach osób fizycznych i prawnych oraz władz i instytucyj w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w czasie pokoju.

(Dz. U. R. P. Nr. 10|39, poz. 54.).

Na podstawie art. 5 pkt. 1, 11 i 14 oraz art. 6 ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o obronie przeciwlotniczej i przeciwgazowej (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 742) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Obowiązek w dziedzinie przygotowania personelu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, polega na zorganizowaniu, przy-

sposobieniu, wyposażeniu w sprzęt oraz przeprowadzaniu ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów tego personelu.

§ 2. Personelem obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, są osoby, wyznaczone na podstawie zgłoszenia ochotniczego lub z urzędu do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej:

1) osiedli jako całości,

2) budowli, mających znaczenie publiczne,

3) domów mieszkalnych.

§ 3. (1) Do osób, zgłaszających się ochotniczo, stosuje się przepisy rozporządzenia niniejszego.

(2) Szczegółowe przepisy, dotyczące zgłoszeń ochotniczych, wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Nie mogą być wyznaczane do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osoby:

1) powołane do czynnej służby wojskowej;

2) obowiązane do służby wojskowej w rezerwie;

3) posiadające karty mobilizacyjne;

4) przydzielone, na podstawie ochotniczego zgłoszenia, do jednostek Polskiego Czerwonego Krzyża, przeznaczonych dla wojska;

5) korzystające z prawa zakrajowości oraz zawodowy personel obcych urzędów konsularnych i członkowie ich rodzin, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego — z zastrzeżeniem wzajemności;

6) więźniowie.

§ 5. (1) Osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, obowiązane są:

1) stawić się przed komisjami poborowymi lub do specjalnych badań lekarskich;

2) odbyć przysposobienie w zakresie obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej;

3) stawić się, w razie powołania, do ćwiczeń obrony przeciwlotniczej, organizowanych bądź dla całych osiedli lub ich części, bądź też tylko dla organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, jak również w razie zarządzenia próbnych pogotowi i alarmów;

4) pełnić funkcje w wyznaczonych organizacjach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

(2) Obowiązek, wymieniony w pkt. 1), dotyczy wyłącznie osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

§ 6. Nie mogą być powoływane do wykonania obowiązków, wynikających z rozporządzenia niniejszego, osoby, które odbywają w tym samym czasie:

1) służbę pracy w junackich hufcach pracy, utworzonych dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 września 1936 r. o służbie pracy młodzieży (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 515) lub w innych organizacjach, przewidzianych w art. 79 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220);

2) przysposobienie do pomocniczej służby wojskowej, ćwiczenia w ramach uzupełniającej służby wojskowej lub zastępczy obowiązek wojskowy, przewidziane w art. 103, 107 i 146 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

§ 7. Obowiązek przysposobienia, określony w § 5 ust. (1) pkt. 2, polega na:

1) zasadniczym przysposobieniu w szkołach wszystkich typów i stopni,

2) uzupełnianiu zasadniczego przysposobienia na periodycznie organizowanych kursach, obozach lub odprawach.

§ 8. Programy zasadniczego przysposobienia oraz czas trwania tego przysposobienia ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 9. (1) Uzupełnianie przysposobienia przeprowadzają stowarzyszenia wyższej użyteczności, w zakresie ustalonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 73), oraz inne stowarzyszenia i instytucje, specjalnie upoważnione do tego przez właściwe władze.

(2) Łączny czas uzupełniania przysposobienia nie może przekraczać 14 dni rocznie, nie wliczając dni świątecznych i czasu przejazdu powołanych.

(3) Uzupełnianie przysposobienia przeprowadza się według programów, opracowanych na podstawie zarządzeń właściwych ministrów oraz zgodnie z planem, ustalanym na każdy rok kalendarzowy przez właściwe wojewódzkie władze administracji ogólnej w porozumieniu z innymi właściwymi władzami rządowymi, podległymi bezpośrednio władzom centralnym.

(4) Stowarzyszenia i instytucje, wymienione w ust. (1), przeprowadzające uzupełnianie przysposobienia, pokrywają w ramach swych budżetów koszty:

1) niezbędnego sprzętu ćwiczebnego i pomocy naukowych;

2) materiałów używanych przy pokazach i ćwiczeniach;

3) wynagrodzenia wykładowców i sił pomocniczych.

§ 10. Sposób wykonania obowiązków, przewidzianych w §§ 5 i 7, ustalają właściwi ministrowie, każdy w zakresie, przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 73).

R o z d z i a ł II.

Osiedla.

§ 11. Do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli mogą być wyznaczane z urzędu osoby płci męskiej w wieku od ukończonych lat 16 do ukończonych lat 60 oraz płci żeńskiej w wieku od ukończonych lat 17 do ukończonych lat 50, zamieszkujące w Państwie Polskim.

§ 12. (1) Osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, pełnią obowiązki, określone w § 5 oraz § 7 pkt. 2), na podstawie wezwań właściwych zarządów gmin.

(2) Wezwanie powinno być skierowane do oznaczonej osoby oraz podpisane przez przełożonego gminy.

(3) Wezwania dokonywa się przez wysłanie karty powołania, w której należy podać:

1) podstawę prawną wezwania;

2) miejsce i czas (dzień, godzinę) stawiennictwa;

2) cel wezwania;

4) przypuszczalny okres czasu, na który wzywa się;

5) pouczenie o skutkach prawnych niestawiennictwa.

(4) Na odwrocie karty powołania należy podać treść §§ 14 i 15, z zaznaczeniem, że jeżeli wezwany podlega zwolnieniu na podstawie § 14, powinien donieść o tym niezwłocznie pisemnie lub ustnie władzy wzywającej, przedstawiając jednocześnie odpowiednie zaświadczenie (§ 15).

§ 13. Nie mogą być wyznaczani do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli:

1) duchowni wyznania katolickiego, którzy otrzymali święcenia;

2) zakonnicy wyznania katolickiego, którzy złożyli śluby zakonne;

3) uczniowie seminariów katolickich i nowicjusze zakonów oraz zgromadzeń katolickich;

4) duchowni i zakonnicy innych przez Państwo uznanych wyznań chrześcijańskich, którzy otrzymali wyższe święcenia lub złożyli uroczyste śluby zakonne;

5) nowicjusze klasztorów prawosławnych;

6) zatwierdzeni przez władzę państwową rabini i podrabini;

7) duchowni innych uznanych przez Państwo wyznań niechrześcijańskich;

8) posłowie na Sejm i senatorowie;

9) funkcjonariusze Policji Państwowej, Straży Granicznej oraz więziennej;

10) pracownicy przedsiębiorstw państwowych: „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" oraz pracownicy przedsiębiorstw: „Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna" i Spółki Akcyjnej „Polskie Radio";

11) pracownicy polskich przedsiębiorstw regularnej komunikacji powietrznej oraz pracownicy lotnisk, otwartych do użytku publicznego, jak również pracownicy obsługujący urządzenia przeznaczone do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku żeglugi powietrznej;

12) cudzoziemcy, z zastrzeżeniem wzajemności.

§ 14. (1) Od obowiązków, wynikających z wyznaczenia do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, należy zwolnić:

1) osoby, uznane za niezdolne do pełnienia obowiązków w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli wskutek choroby bądź ułomności fizycznej lub psychicznej;

2) kobiety w drugiej połowie ciąży i przez 6 tygodni po odbyciu porodu;

3) matki i inne kobiety, sprawujące pieczę macierzyńską nad dziećmi w wieku do ukończonych lat 13;

4) uczniów szkół (kursów) wojskowego przysposobienia specjalnego.

(2) Od obowiązków, określonych w ust. (1), mogą być zwolnieni:

1) funkcjonariusze państwowi i pracownicy kontraktowi, zatrudnieni w urzędach państwowych;

2) sędziowie i prokuratorzy sądów powszechnych oraz sędziowie sądów szczególnych;

3) nauczyciele oraz pomocnicze siły naukowe szkół wyższych;

4) nauczyciele stali innych szkół;

5) pracownicy państwowych przędsiębiorstw, zakładów i instytucyj;

6) funkcjonariusze samorządowi oraz pracownicy samorządowych instytucyj i przedsiębiorstw;

7) pracownicy instytucyj ubezpieczeń społecznych;

8) pracownicy stowarzyszeń wyższej użyteczności;

9) pracownicy prywatnych instytucyj i przedsiębiorstw, pracujących na rzecz obrony Państwa;

10) pracownicy budowli, mających znaczenie publiczne, wyznaczeni do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tych budowli;

11) studenci szkół akademickich oraz prywatnych szkół wyższych, istniejących na mocy ustawy z dnia 22 lutego 1937 r. o prywatnych szkołach wyższych (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 89);

12) młodzież wszystkich szkół średnich oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

§ 15. Zwolnienie osób, wymienionych w § 14, przeprowadza:

1) właściwy zarząd gminy:

a) w stosunku do osób, wymienionych w ust. (1) pkt. 1) — na podstawie zaświadczenia komisji poborowej lub organów, powołanych do przeprowadzania specjalnych badań lekarskich (§ 20),

b) w stosunku do kobiet, wymienionych w ust. (1) pkt. 2) — na podstawie zaświadczenia lekarza, akuszerki, pielęgniarki, administracji domu lub sołtysa,

c) w stosunku do kobiet, wymienionych w ust. (1) pkt. 3) — na podstawie zaświadczenia administracji domu, sołtysa lub zapisów w rejestrze mieszkańców,

d) w stosunku do uczniów, wymienionych w ust. (1) pkt. 4) — na podstawie zaświadczenia dyrekcji szkoły (komendy kursu),

e) w stosunku do studentów, wymienionych w ust. (2) pkt. 11) — na podstawie zaświadczenia władz szkolnych, stwierdzającego, że powołanie w ustalonym terminie odbije się ujemnie na toku nauki, pracach laboratoryjnych lub seminaryjnych studenta,

f) w stosunku do młodzieży, wymienionej w ust. (2) pkt. 12) — na podstawie zaświadczenia dyrekcji szkoły;

2) właściwa powiatowa władza administracji ogólnej: w stosunku do osób, wymienionych w ust. (2) pkt. 1) — 9) na podstawie zaświadczenia ich władz przełożonych lub nadzorczych, stwierdzającego, że powołanie danej osoby w ustalonym terminie może odbić się ujemnie na toku urzędowania lnb pracach w danym urzędzie, szkole, instytucji lub przedsiębiorstwie,

b) w stosunku do pracowników, wymienionych w ust. (2) pkt. 10) — na podstawie zaświadczenia władz przełożonych tych pracowników, stwierdzającego wyznaczenie danego pracownika do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli.

§ 16. (1) Osoby powołane celem uzupełnienia przysposobienia (§ 7 pkt. 2) oraz na ćwiczenia, próbne pogotowia i alarmy (§ 5 ust. (1) pkt. 3) do miejscowości oddalonej więcej niż 5 km. od miejsca ich zamieszkania lub pobytu, mają prawo do otrzymania wyżywienia i zakwaterowania według norm, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Skarbu. Jeżeli powołanie to pociągnie za sobą nadto utratę zarobków, służy powołanym zasiłek według norm, przyznawanych rodzinom osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe.

(2) Osobom, określonym w ust. (1), oraz osobom, które będą musiały być poddane badaniom lekarskim w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania lub pobytu, odległych co najmniej o 5 km. służy zwrot kosztów przejazdu koleją lub innymi środkami komunikacyjnymi. Tryb postępowania w tym zakresie ustali Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 17. Osoby, poddane uzupełnieniu przysposobienia w miejscu swego zamieszkania, w razie utraty zarobku otrzymują zasiłek według norm, przewidzianych w § 16 ust. (1).

§ 18. (1) Funkcjonariusze państwowi, pozostający w publiczno-prawnym stosunku służbowym oraz pracownicy umowni, stale zatrudnieni w służbie państwowej, w państwowych przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach, w związkach samorządowych, w samorządowych instytucjach i przedsiębiorstwach, w instytucjach i przedsiębiorstwach bankowych, w instytucjach ubezpieczeń społecznych oraz w stowarzyszeniach wyższej użyteczności, zachowują prawo do uposażenia lub wynagrodzenia, przez czas odbywania uzupełniającego przysposobienia, ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów.

(2) Do funkcjonariuszów tych i pracowników nie stosuje się przepisów § 17.

§ 19. Powołanie do wykonania obowiązków, wynikających z wyznaczenia pracownika do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, uważa się za równoznaczne z powołaniem na przeszkolenie wojskowe

w rozumieniu art. 134 ust. (2) ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym.

§ 20. (1) Zdolność fizyczną osób w wieku poborowym do pełnienia funkcyj w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli określają z urzędu komisje poborowe na podstawie specjalnych przepisów, wydanych przez ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Skarbu.

(2) Zdolność fizyczną osób, które zgłosiły się ochotniczo, mężczyzn w wieku przedpoborowym i mężczyzn, którzy wyszli z wieku poborowego, raz kobiet określa się w drodze specjalnych badań lekarskich, w myśl przepisów wydanych przez Ministra Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(3) Od orzeczeń, wydanych w myśl ust. (1) i (2), służy odwołanie na zasadach, które określą przepisy, wymienione w tych ustępach.

§ 21. Osoba, uznana za zdolną do wykonywania czynności w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli na podstawie badań, przewidzianych w § 20, może być na zarządzenie właściwej powiatowej władzy administracji ogólnej, ponownie poddana tym badaniom, jeżeli po pierwszym badaniu wskutek choroby lub kalectwa stała się przypuszczalnie trwale niezdolną do wykonywania tych czynności.

§ 22. Osoba, która wskutek choroby lub kalectwa nie może zgłosić się do wykonania obowiązków, przewidzianych w § 5, winna przedstawić świadectwo lekarza urzędowego; w razie braku lekarza urzędowego w miejscu pobytu tej osoby należy przedstawić świadectwo innego lekarza, jeżeli zaś lekarza nie ma wcale w tej miejscowości — zaświadczenie właściwego zarządu gminy lub sołtysa.

§ 23. (1) Powiatowe władze administracji ogólnej mają obowiązek podawania właściwym komendom rejonów uzupełnień wykazów osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu, a wyznaczonych do pełnienia funkcyj kierowniczych w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

(2) Tryb postępowania w tym zakresie ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 24. Obowiązek zarządów gmin w dziedzinie przygotowania personelu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli polega na:

1) wyznaczaniu odpowiedniej ilości osób do tych organów;

2) zgłaszaniu do właściwych powiatowych władz administracji ogólnej personelu, wyznaczonego do tych organów;

3) pokrywaniu kosztów:

a) wynikających z przepisów §§ 16 i 17,

b) związanych z zaopatrzeniem organów obrony przeciwgazowej osiedli w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia, potrzebne tym organom do sprawowania ich czynności, stosownie do zarządzeń, wydanych w myśl § 10 ust. (1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 73),

c) związanych z dostarczaniem środków przewozowych do przewożenia ludzi i sprzętu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli w czasie ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów;

4) bezpłatnym dostarczaniu odpowiedniego lokalu, potrzebnego do przeprowadzania uzupełnienia przysposobienia osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli.

§ 25. Stowarzyszenia wyższej użyteczności, powołane do współpracy w przygotowaniach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa, pokrywają częściowo i w ramach swych budżetów oraz w wysokościach, ustalonych przez właściwych ministrów w rocznych planach zaopatrzenia koszty, związane z zaopatrywaniem organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia.

Rozdział III.

Budowle mające znaczenie publiczne.

§ 26. (1) Obowiązek należenia do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli, mających znaczenie publiczne, ciąży na wszystkich pracownikach danych budowli oraz osadach, zamieszkałych na ich terenie.

(2) Przez budowle, mające znaczenie publiczne, rozumie się: świątynie, szpitale, urzędy, szkoły, archiwa, muzea, teatry, zakłady przemysłowe, górnicze, użyteczności publicznej, ubezpieczeń, instytucje i przedsiębiorstwa bankowe, domy handlowe i towarowe itp. zajmujące daną budowlę w całości lub w przeważającej części.

§ 27. Do osób, wymienionych w § 26 ust. (1), stosuje się odpowiednio przepisy § 14 ust. (1) i § 19.

§ 28. Sposób wzywania osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli, mających znaczenie publiczne, do uzupełnienia przysposobienia, ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów, określają władze właściwe dla danych budowli (§ 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r.—Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 73) w porozumieniu z władzami administracji ogólnej.

§ 29. Właściciele, dzierżawcy lub sprawujący zarząd budowli, mających znaczenie publiczne, są obowiązani do:

1) wyznaczania, na podstawie zarządzeń władz właściwych dla danych budowli (§ 28) odpowiedniej ilości pracowników oraz osób zamieszkałych na terenie tych budowli do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej;

2) zawiadamiania właściwych władz o wyznaczeniu personelu do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli;

3) wypłacania normalnych wynagrodzeń za pracę pracownikom, wyznaczonym do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli w razie powołania ich do uzupełnienia przysposobienia lub pełnienia funkcyj w tych organach w czasie ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów;

4) pokrywania kosztów, związanych:

a) z uzupełnieniem przysposobienia osób, wyznaczo-

nych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli,

b) zaopatrzeniem organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli w niezbędny sprzęt, środki i urządzenia,

c) z przeprowadzeniem ćwiczeń, próbnych pogotowi i alarmów personelu organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli;

5) bezpłatnego dostarczania odpowiedniego lokalu do uzupełnienia przysposobienia osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej budowli.

Rozdział IV.

Domy mieszkalne.

§ 30. (1) Do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych mogą być wyznaczone z urzędu osoby w wieku od ukończonych lat 15 do ukończonych lat 60, zamieszkałe w tych domach, z wyjątkiem osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli oraz budowli, mających znaczenie publiczne.

(2) Osoby, pracujące poza terenem domu, w którym zamieszkują, są zwolnione od obowiązków, wynikających z pełnienia funkcyj w organach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tego domu, w godzinach pracy.

§ 31. (1) Sposób wzywania do uzupełnienia przysposobienia oraz czas i miejsce wykonania tego obowiązku przez osoby, wyznaczone do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych, określają właściwe zarządy gmin na podstawie wytycznych władz administracji ogólnej.

(2) Do ćwiczeń, próbnych, pogotowi i alarmów osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych, wzywają zarządy gmin, przy pomocy obwieszczeń lub w inny sposób, przyjęty w danej miejscowości.

§ 32. Do osób, wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej domów mieszkalnych stosuje się odpowiednio przepisy § 14 ust. (1).

§ 33. Właściciele lub posiadacze domów mieszkalnych są obowiązani do pokrywania kosztów zaopatrzenia w sprzęt, środki i urządzenia personelu, wyznaczonego do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej tych domów oraz przystosowania i zabezpieczenia pomieszczeń do przechowywania tego sprzętu i środków.

Rozdział V.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 34. (1) Do czasu odbycia zasadniczego przysposobienia w szkołach (§ 7 pkt. 1) przez ilość osób niezbędną do potrzeb organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej osiedli, budowli, mających znaczenie publiczne, oraz domów mieszkalnych, zasadnicze przysposobienie w ramach przepisów, zawartych w § 9 ust. (1), (3) i (4) będą przeprowadzały stowarzyszenia i instytucje, specjalnie upoważnione do tego przez władze wymienione w § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 73).

(2) Łączny czas trwania zasadniczego przysposobienia, przeprowadzonego w sposób, określony w ust. (1), nie może przekraczać dla osób wyznaczonych do organów obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej:

1) osiedli i budowli, mających znaczenie publiczne — 92 godziny rocznie,

2) domów mieszkalnych — 40 godzin rocznie, — nie wliczając dni świątecznych i czasu przejazdu powołanych.

§ 35. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów i właściwym ministrom.

§ 36. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
Sławoj Składkowski

64.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 marca 1939 r.

o zwalnianiu od niektórych obowiązków, wynikających z ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami.

Na podstawie art. 29 ust. (2) ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365) zarządza się co następuje:

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia, oznaczają przepisy ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365), paragrafy, powołane bez bliższego określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Od obowiązków, określonych w art. 28, zwalnia się:

1) posłów na Sejm i senatorów;

2) zawodowych konsulów państw obcych i przydanych im zawodowych urzędników oraz członków ich rodzin prowadzących wspólne z nimi gospodarstwo domowe, jeżeli posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego z zastrzeżeniem wzajemności.

§ 3. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 1), 2) i 3), zwalnia się:

1) funkcjonariuszów państwowych i pracowników kontraktowych w urzędach państwowych oraz pracowników przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj państwowych;

2) sędziów i prokuratorów sądów powszechnych, sędziów sądów administracyjnych oraz asesorów i aplikantów sądowych;

3) personel nauczający i pomocniczy w szkołach państwowych, publicznych i prywatnych wszystkich kategorii, stopni i typów;

4) przełożonych gmin i urzędujących ich zastępców, sołtysów i urzędujących podsołtysów, funkcjonariuszów samorządowych i pracowników samorządowych przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj;

5) pracowników zakładów użyteczności publicznej;

6) pracowników prywatnych przedsiębiorstw, zakładów i instytucyj, które pracują na rzecz obrony Państwa;

7) pracowników instytucyj ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy;

— jeżeli w czasie pożaru lub innej klęski spełniają obowiązki wynikające z ich stanowiska.

§ 4. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 4), zwalnia się:

1) osoby czasowo w gminie przebywające;

2) osoby nie będące właścicielami lub użytkownikami nieruchomości położonych na obszarze gminy, miejsca lub zamieszkania;

3) kobiety;

4) mężczyzn do lat 17;

5) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży Pożarnych R. P. oraz czynnych członów straży pożarnych i okręgowych pogotowi pożarnych;

6) uczniów szkół średnich, szkół zawodowych i słuchaczów rzeczywistych szkół akademickich;

7) uczniów kursów (szkół) wojskowego przysposobienia specjalnego;

8) **duchownych i zakonników uznanych w Państwie wyznań religijnych oraz uczniów seminariów duchownych i nowicjuszów zakonów.**

§ 5. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. (2) pkt. 5), zwalnia się:

1) kobiety mające powyżej lat 40;

2) czynnych członków Korpusu Technicznego Związku Straży Pożarnych R. P. oraz czynnych członków straży pożarnych ochotniczych, zawodowych, prywatnych i okręgowych pogotowi pożarnych;

3) osoby, wymienione w § 4 pkt. 1), 6), 7) i 8).

§ 6. Od obowiązków, określonych w art. 28 ust. 4) i 5), zwalnia się osoby wymienione w § 3, co do których ich władze przełożone stwierdzą, że wykonywanie tych obowiązków może odbić się istotnie ujemnie na toku urzędowania lub pracach w danym urzędzie, przedsiębiorstwie, zakładzie lub instytucji.

§ 7. (1) Osoby, na których ciąży obowiązek określony w art. 28 ust. (2) pkt 4), mogą wykonywać go przez zastępcę.

(2) Zastępcze wykonanie tego obowiązku nie może być powierzone osobom, wymienionym w art. 29 ust. (1) oraz w § 4 pkt. 3), 4), 6) i 7),

(3) Przełożony gminy może zakazać 'zastępczego wykonania tego obowiązku przez osoby karane za przestępstwa z chęci zysku lub za zbrodnie przeciwko Państwu.

§ 8. Za wykonanie obowiązku, określonego w art. 28 ust. (2) pkt. 4), odpowiedzialna jest osoba, która podjęła się wykonania tego obowiązku zastępczo.

§ 9. (1) Obowiązki, określone w art. 28 ust. (28) pkt. 5), mogą być na wniosek osoby obowiązanej zamienione przez przełożonego gminy na obowiązek świadczeń w naturze na cele ochrony przed pożarami i innymi klęskami, jeżeli liczba obowiązanych do służby w straży pożarnej przymusowej, przewyższa liczbę, potrzebną do zapewnienia na obszarze działania straży należytej ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

(2) Świadczenia w naturze mogą być wykonane tylko na obszarze tej gminy, która powołała obowiązanego do wykonania obowiązków.

§ 10. Świadczenia w naturze (§ 9) polegają na:

1) dostarczeniu środków przewozowych lub inwentarza pociągowego;

2) wykonaniu określonych robót;

3) czasowym odstąpieniu przedmiotów, potrzebnych do wykonania robót;

4) odstąpieniu własności materiałów, potrzebnych do wykonania robót.

§ 11) Wartość zamiennych świadczeń w naturze określa się dniówkami robocizny pieszej.

(2) roczna wysokość zamiennych świadczeń w naturze odpowiada 7 dniówkom robocizny pieszej.

3) przy obliczaniu wartości zamiennych świadczeń w naturze, przyjmuje się równowartość pieniężną dniówki robocizny pieszej, ustaloną przez rady gminne (miejskie) w wy-

konaniu przepisów o świadczeniach w naturze na niektóre cele publiczne.

(4) W gminach, nie stosujących na swoim obszarze świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne, równowartość pieniężną dniówki robocizny pieszej ustalają corocznie właściwe rady gminne (miejskie) w drodze uchwał, do których mają zastosowanie przepisy art. 65 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

§ 12. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów
i Minister Spraw Wewnętrznych
Sławoj Składkowski.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

65.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW: SPRAW WOJSKOWYCH, SPRAW WEWNĘTRZNYCH I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7-go lutego 1939 roku

o powszechnym obowiązku wojskowym.

(Dz. U. R. P. 1939 r. Nr. 20, poz. 131; w wyjątkach).

. . . .

§ 1. (1) Artykuły powołone w rozporządzeniu ninniejszym bez bliższego określenia oznaczają artykuły ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. Nr. 25, poz. 220).

(2) Paragrafy powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego określenia oznaczają paragrafy rozporządzenia niniejszego.

. . . .

Do art. 15.

§ 57. (1) Urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący metryki przesyłają do dnia 1 lipca wyciągi z metryk urodzenia (chrztu) mężczyzn oraz wyciągi z metryk zmarłych mężczyzn, według wzorów Nr. 1 i 2, zarządom gmin (naczelnikom urzędów okręgowych) właściwym ze względu na miejsce urodzenia lub śmierci osoby, której wyciąg dotyczy. Jeżeli miejsce śmierci nie pokrywa się z miejscem urodzenia, należy o śmierci zawiadomić również zarząd gminy (naczelnika urzędu okręgowego) miejsca urodzenia zmarłej osoby, przytaczając w zawiadomieniu wszystkie dane zawarte w wyciągu metrykalnym.

(2) W przypadku zniszczenia lub zaginięcia ksiąg metrykalnych, urzędnicy stanu cywilnego i prowadzący metryki są obowiązani wystąpić do urzędów i instytucyj otrzymujących wtóropisy tych ksiąg, z żądaniem sporządzenia i przesłania gminom wyciągów metrykalnych, stosownie do przepisu ust. (1).

. . . .

§ 211. Bez poddawania przeglądowi lekarskiemu zostają zaliczeni przy poborze do pomocniczej służby wojskowej następujące osoby:

a) duchowni wyznania katolickiego wszystkich obrządków, którzy otrzymali święcenia, zakonnicy tego wyznania, którzy złożyli śluby zakonne, uczniowie seminariów duchownych, nowicjusze zakonów i zgromadzeń tego wyznania.

. . . .

§ 212. (1) Celem zaliczenia do pomocniczej służby wojskowej powinny osoby wymienione w § 211 przedstawić przewodniczącemu komisji poborowej w dniu stawienia się przed komisją poborową następujące dokumenty:

a) osoby wyliczone w § 211 pod lit. a): — zaświadczenia wydane przez kurie biskupie lub przełożonych zakonów i seminariów duchownych lub rektorów uniwersytetów.

. . . .

Załącznik Nr. 2
do § 212.

W Y K A Z

zaświadczeń, na podstawie których duchowni są zaliczani do pomocniczej służby wojskowej.

I. Duchowni katoliccy.

1) Zaświadczenie

dla biskupów, członków kapituły, rektorów seminariów duchownych, przełożonych klasztorów, proboszczów, wikariuszów i innych duchownych katolickich, posiadających święcenia i nie objętych wzorami zaświadczeń pod L. 2, 3, 4 niniejszego załącznika.

Kuria Biskupia .... zaświadcza, że ....
(nazwa Kurii) (imię i nazwisko duchownego) .... urodzony dnia ....
roku .... w .... jest
....
(stanowisko duchownego: sufraganem, rektorem seminarium, przełożonym klasztoru, proboszczem lub innym duchownym katolickim)
posiadającym święcenia w ....
(dokładna nazwa biskupstwa, klasztoru, probostwa)

Niniejsze zaświadczenie Kuria Biskupia wydaje ....
.... celem zaliczenia go do po-
(imię i nazwisko duchownego)
mocniczej służby wojskowej bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 50 ustawy z dnia

9 kwietnia 1938 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220).

....dnia...............roku..........Nr..............................
(nazwa miejscowości) (bieżący wydanego zaświadczenia)

Pieczęć Kurii Biskupiej

Podpis biskupa lub zastepcy

UWAGA: Biskupom diecezjalnym wystawia zaświadczenie właściwy metropolita, względnie ten biskup, który dla niego stanowi wyższą instancję, biskupom sufraganom — biskup diecezjalny.

— — — — — — — — — — — — — — —

2) Zaświadczenie

dla profesorów seminariów duchownych i innych funkcjonariuszów oraz uczniów tych zakładów.

Rektor Seminarium..
(dokładna nazwa seminarium, adres)
zaświadcza, że .... urodzony dnia
(imię i nazwisko duchownego)
.... roku .... w ....
(miejsce urodzenia)
obecnie jest ....
(profesorem lub innym funkcjonariuszem albo też uczniem)
seminarium ....
(nazwa seminarium)

Zaświadczenie niniejsze wydaje się ....
(imię i nazwisko duchown.)
celem zaliczenia go do pomocniczej służby wojskowej bez poddawania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 50 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220).

....dnia...............roku..........Nr..............................
(nazwa miejscowości) (bieżący wydanego zaświadczenia)

Pieczęć seminarium

Podpis rektora lub jego zastępcy

— — — — — — — — — — — — — — —

3) Zaświadczenie

dla nowicjuszów zakonów i zgromadzeń, jako zakonników, którzy złożyli śluby zakonne.

Przełożony zakonu ....
(dokładna nazwa zakonu, zgromadzenia, adres)
zaświadcza, że..., urodzony dnia
(imię i nazwisko zakonnika)
.... roku............ w ...., jest nowi-
(miejsce urodzenia)
cjuszem zakonu (zgromadzenia), zakonnikiem, który złożył śluby zakonne.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się ....
(imię i nazwisko)
celem zaliczenia go do pomocniczej służby wojskowej bez poddania przeglądowi wojskowo-lekarskiemu na podstawie art. 50 ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220).

....dnia.................roku..........Nr.....................................
(nazwa miejscowości) (bieżący wydanego zaświadczenia)

Pieczęć zakonu

Podpis przełożonego

— — — — — — — — — — — — — — —

Diecezja Łucka | Wzór Nr. 1 do § 57.

Parafia ....

Poczta ....

Nr............ ...., dn. ....19......r.

WYCIĄG

z metryk urodzenia (chrztu) mężczyzn urodzonych w r............

Nr. kolejny	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panieńskie i imię matki	Zawód lub zatrudnienie ojca	Uwagi
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis urzędnika stanu cywilnego lub prowadzącego metryki

Uwaga: W rubryce 6 należy zamieszczać wszelkie dane, które mogą posłużyć do odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę miejsca zamieszkania lub pobytu, o ile jest to znane.

Diecezja Łucka | Wzór Nr. 2 do § 57.

Parafia ....

Poczta ....

Nr............ ...., dn. ....19......r.

WYCIĄG

z metryk śmierci mężczyzn urodzonych w roku ....

Nr. kolejny	Nazwisko i imię	Data i miejsce urodzenia	Data i miejsce śmierci	a) Nazwisko i imię ojca b) Nazwisko panieńskie i imię matki	Uwagi
1	2	3	4	5	6

Pieczęć urzędowa

Podpis urzędnika stanu cywilnego lub prowadządzego metryki

Uwaga: W rubryce 6 należy zamieszczać wszelkie znane dane, które mogą posłużyć do odszukania zapisanego, a zwłaszcza podać gminę miejsca zamieszkania lub pobytu, o ile jest to znane.

MINISTERSTWO ROLNICTWA
I REFORM ROLNYCH.

66.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 7 kwietnia 1439 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych i Skarbu o samopomocy rolnej.

(Dz. U. R. P. Nr. 32|39, poz. 209).

Na podstawie art. 38 ust. (2) i 95 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200) zarządzam co następuje:

§ 1. W warunkach określonych w art. 38 ust. (1) ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych stosowana będzie samopomoc rolna zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego.

§ 2, (1) Samopomoc rolna obejmuje obowiązek okazywania wzajemnej pomocy przez:

1) wzajemne świadczenia w formie robocizny oraz użyczania sprzężaju, środków transportu, uprzęży, narzędzi i maszyn rolniczych;

(2) wspólne dokonywanie upraw, siewu, pielęgnacji, zbiorów, omłotów oraz zabezpieczenia i przewozu płonów i produktów gospodarstw wiejskich.

(2) Obowiązek samopomocy rolnej można rozszerzyć na materiał siewny i pasze.

§ 3. Samopomoc rolna opiera się na zasadzie wzajemnej wymiany świadczeń w naturze lub odpłatności w gotówce, z wyjątkiem samopomocy okazywanej wspólnie (§ 2 ust. (1) pkt. 2) posiadaczom gospodarstw wiejskich, którzy ze względu na specjalnie trudne warunki bytowania nie mogą dopełnić świadczeń wzajemnych.

§ 4. (4) Wprowadzenie samopomocy rolnej na obszarze całego województwa lub jego części zarządza wojewoda.

(2) Rozszerzenie obowiązku samopomocy na materiały siewne i pasze w myśl § 2 ust. (2) zarządza starosta na podstawie uchwały wydziału powiatowego.

§ 5. (1) Samopomocą rolną na obszarze gromady kieruje przodownik wiejski. Przodownika wiejskiego oraz w miarę potrzeby jednego do trzech jego pomocników powołuje starosta po wysłuchaniu opinii społecznej reprezentacji rolnictwa. Starosta może w każdym czasie odwołać przodownika wiejskiego i jego zastępców.

(2) Do obowiązków przodownika wiejskiego w zakresie samopomocy rolnej należy:

1) zorganizowanie i kierowanie samopomocą rolną w obrębie gromady na podstawie wytycznyzh ustalanych przez starostę w porozumieniu ze społeczną reprezentacją rolnictwa;

2) doraźne rozstrzyganie sporów wynikłych przy wykonywaniu samopomocy rolnej.

§ 6. (1) Bezpośredni nadzór nad działalnością przodownika wiejskiego sprawuje wójt, a nadzór zwierzchni starosta.

(2) Organa ustrojowe gromady i gminy obowiązane są do okazywania przodownikowi wiejskiemu wszelkiej pomocy w zakresie wykonywanych przez niego czynności.

§ 7. Jeżeli zajdzie konieczność okazania pomocy na rzecz innej gromady, rozmiar i formę wzajemnych świadczeń w granicach określonych w § 2 ustala zarząd gminy na wniosek przodowników wiejskich gromad zainteresowanych.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniatowski.

67.

Pismo w sprawie rekolekcyj szkolnych i zwolnienia od egzaminu z religii przy zdawaniu licealnego egzaminu dojrzałości.

MINISTERSTWO
W. R. i O. P.
Nr. II S—855/39.

Warszawa, 1 marca 1939 r.

J. E. Ks. Arcybiskup Metropolita
Krakowski

Książę Adam Stefan Sapieha

w Krakowie.

Odpowiadając na pismo z dnia 30 stycznia 1939 r. 51/39 Ministerstwo W. R. i O. P. uprzejmie zawiadamia, że pkt. b. § 7 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9.XII 1926 r. o nauce religii katolickiej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2, poz. 25 z 1927 r.) rozumieć należy w ten sposób, że *na nauki rekolekcyjne, spowiedź i Komunię św. przeznacza się trzy dni.* Pierwsza nauka rekolekcyjna może się odbyć w godzinach popołudniowych normalnego dnia lekcyjnego, który w tym przypadku powinien zakończyć się o 12-ej godz., następne dwie nauki (poranna i popołudniowa) w pierwszy wolny dzień od nauki szkolnej, czwarta nauka (poranna) i spowiedź (po południu) w drugi dzień wolny od nauki szkolnej, zaś Komunia św. w trzeci dzień wolny od nauki szkolnej.

Równocześnie Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że zwolnienie od egzaminu z religii przy zdawaniu licealnego egzaminu dojrzałości uczniów — dokonywa komisja egzaminacyjna na wniosek egzaminatora. Wobec tego, że o zwolnieniu od egzaminu decyduje komisja egzaminacyjna, Ministerstwo nie uważa za stosowne ograniczać pewnymi

warunkami uprawnień egzaminatora do wystąpienia z wnioskiem o zwolnienie od egzaminu — tym więcej, że uprawnienie to przyznają egzaminatorowi przepisy § 10 regulaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 8 poz. 227 z 1938 r.)

Podsekrotarz Stanu:
Jerzy Ferek-Błeszyński

KOMUNIKATY.

68.

Zaprowadzenie służby listonosza wiejskiego na terenie powiatów: Kowelskiego i Sarneńskiego.

DYREKCJA
OKRĘGU POCZT i TELEGR.
w LUBLINIE
Nr. Org. 30.

Lublin, dnia 21 marca 1939 r.

KOMUNIKAT

Uprzejmie zawiadamia się, iż z dniem 1 maja 1938 r. we wszystkich urzędach i agencjach pocztowo-telekomunikacyjnych ze służbą oddawczą na terenie powiatów kowelskiego i sarneńskiego zostaje zaprowadzona służba listonosza wiejskiego dla obsługi pocztowej miejscowości, należących do zamiejscowego obszaru pocztowego dotyczących urzędów i agencyj pocztowych. Na pozostałym obszarze Województwa wołyńskiego służbę listonosza wiejskiego zaprowadzono 1 lipca 1938 r.

Zakres czynności listonosza wiejskiego obejmuje:

1. Doręczanie wszelkiego rodzaju prywatnych i urzędowych przesyłek listowych jak: kartek, listów zwykłych, poleconych, czasopism i t. p., oraz pism sądowych, wezwań i orzeczeń władz administracyjnych, pism urzędowych w postępowaniu karno-skarbowym i innych, doręczanie li-

stów wartościowych do 200 zł. oraz paczek wagi do 1 kg. i telegramów.

2. Wypłatę przekazów pocztowych, telegraficznych, kasowych i czekowych PKO do 200 zł.

3. Przyjmowanie przesyłek listowych: kartek, listów zwykłych i poleconych, przekazów i listów wartościowych do 200 zł., zleceń na prenumeratę czasopism, paczek do wagi 1 kg. i telelegramów oraz wpłat na książeczki oszczędnościowe i konta czekowe PKO do 200 zł.

4. Inkaso opłat radiofonicznych.

5. Inkaso należności na podstawie dokumentów wierzytelnościowych nie przeznaczonych do protestu i zleceń inkasowych do sumy 200 zł.

6. Sprzedaż znaczków pocztowych, stemplowych i druków płatnych.

Listonosze wiejscy będą obsługiwać przydzielone im rejony doręczeń w przepisanym porządku oraz w dnie i godziny ustalone przez Dyrekcję.

Obsługa rejonów odkywać się będzie 2 do 3 razy tygodniowo.

Z dniem 1 maja b. r. ustaje zatem pośredniczenie organów samorządowych w doręczaniu przesyłek pocztowych prywatnych i urzędowych.

Za Dyrektora
Mgr. B. Błażek
Naczelnik Wydziału

69.

Odezwa w sprawie przyjęcia niewidomych do Zakładu dla Ociemniałych w Bydgoczczy.

STAROSTWO KRAJOWE POMORSKIE
Wydział Opieki Społecznej
Toruń, ul. Fosa Staromiejska 1.

Przyjęcie niewidomych w Zakładzie Ociemniałych w Bydgoszczy.

Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny (Starostwo Krajowe Pomorskie) utrzymuje i prowadzi w Bydgoszczy Zakład Ociemniałych, przeznaczony dla szkolenia ociemniałych chłopców i dziewcząt w wieku od 6—20 lat.

W zakładzie tym ociemniała młodzież od 6 — 15 roku życia pobiera naukę szkolną w zakresie 7-mio klasowej szkoły powszechnej III stopnia. Po ukończeniu nauki szkolnej kształci się młodzież zależnie od zamiłowania i zdolności w rzemiośle np. w koszykarstwie, szczotkarstwie, w pracach igliczarskich i innych zawodach np. w muzyce, w strojeniu i naprawie fortepianów, w zawodzie organistowskim i t. p. Równolegle z nauką w rzemiośle uczęszcza młodzież do szkoły dokształcającej zawodowej. Zakończeniem nauki w rzemiośle jest egzamin czeladniczy składany przez wychowanków przed osobną komisją, mianowaną przez Izbę Rzemieślniczą. Jednostki obdarzone wybitnymi zdolnościami skierowuje się do szkół średnich.

Tym sposobem zakład wychowuje i kształci młodzież, która w przyszłości nie tylko nie będzie ciężarem społeczeństwa i dobroczynności publicznej, ale pożytecznymi członkami Narodu i Państwa.

Szkolenie wychowanków odbywa się pod kierownictwem nauczycieli i instruktorów specjalistów. Opiekę duchową nad wychowankami sprawuje ks. prefekt. Troska o zdrowie wychowanków spoczywa w ręku lekarza zakładowego.

Zakład Ociemniałych w Bydgoszczy ma charakter zakładu przeznaczonego do wychowania i kształcenia młodzieży pochodzącej z województwa pomorskiego. Jednak Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu, zdając sobie sprawę z doniosłości szkolenia niewidomych, postanowiło udostępnić swój zakład także młodzieży z innych województw.

Wnioski o przyjęcie należy nadsyłać do Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu każdego roku najpóźniej do dnia 15 lipca.

Informacji w sprawie wysokości opłat za szkolenie i utrzymanie udziela

Starostwo Krajowe Pomorskie
Toruń
ul. Fosa Staromiejska 1.

70.

Rekolekcje.

A.

W Domu Rekolekcyjnym OO. Jezuitów we Lwowie (ul. Dunin Borkowskich 11) odbędą się rekolekcje dla kapłanów w dniach 26—30 czerwca b. r.

Nadto rekolekcje dla kapłanów odbędą się również na początku m. lipca, na początku m. sierpnia i w końcu m. sierpnia b.r. Dokładne terminy tych rekolekcyj będą ogłoszone później.

Zgłoszenia nadsyłać należy pod adresem: Dom Rekolekcyjny OO. Jezuitów. Lwów, ul. Dunin Borkowskich 11.

B.

W domu rekolekcyjnym OO. Jezuitów, Częstochowa, bł. Kingi 74, odbędą się w r. 1939 następujące serie ćwiczeń duchowych:

24 kwietnia kapłani (3 dni).

31 maja dla czcicieli Serca Jez. (3 dni) kieruje O. Fr. Kwiatkowski T. J.

W czerwcu seria dla maturzystów.
26 czerwca kapłani (3 dni).
3 lipca kapłani (3 dni).
17 lipca pp. organiści (3 dni).
31 lipca pp. organiści (3 dni).
16 sierpnia kapłani (3 dni).
21 sierpnia do 29 kapłani (8 dni).
11 września kapłani (3 dni).
25 września kapłani (3 dni).
2 października bracia zakonni (8 dni).
16 października kapłani (3 dni).
23 października kapłani (3 dni).
30 października panowie (3 dni).
6 listopada kapłani (3 dni).
11 grudnia kapłani (3 dni).

Serie kapłańskie prócz 8-dniowych prowadzi O. T. Nawrocki T. J.

Początek każdej serii w dniu oznaczonym g. 19.

Dojazd od ul. Lisinieckiej.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

KRONIKA.

Czynności J. E. Pasterza Diecezji Łuckiej.

Dn. 14.III. 1939 r.—J.E. Ks. Arcybiskup Filip Cortesi, Nuncjusz Apostolski w Polsce, w towarzystwie Radcy Nuncjatury Ks. Prałata A. Paciniego odwiedził Jego Ekscelencję naszego Pasterza w Hospicjum Domu Katolickiego w Warszawie.

Dn. 6 IV. — Jego Ekscelencja odprawił Mszę św. w kaplicy Hospicjum Domu Katolickiego w Warszawie dla miejscowych Sióstr zakonnych w asyscie Ks. Lewandowicza, Dyrektora Akcji Katolickiej Archidiecezji Warszawskiej.

Dn. 7.IV. — Jego Ekscelencja powrócił do Łucka.

Dn. 13.IV. — Jego Ekscelencja przyjął na wspólnej audiencji Księży Prefektów Diecezji Łuckiej i wygłosił do nich dłuższe, serdeczne przemówienie.

Czynności J. E. Ks. Biskupa Dr. Stefana Walczykiewicza, Sufragana Diecezji Łuckiej.

Dn. 6.IV. 1939 r. — J. E. Ks. Biskup Sufragan konsekrował Oleje św. i celebrował uroczyste nabożeństwo w katedrze łuckiej.

Dn. 8.IV. — Z powodu chwilowej niedyspozycji J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza Diecezji, Duchowieństwo miasta Łucka składało życzenia swemu Pasterzowi na ręce J. E. Ks. Biskupa Sufragana. W imieniu zebranych przemawiał Najprzew. Ks. Infułat Skalski. Obecnym w serdecznych słowach wyraził podziękowanie J. E. Ks. Biskup Sufragan.

Dn. 8.IV. — J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował rezurekcję w katedrze.

Dn. 9.IV. — J. E. Ks. Biskup Sufragan celebrował uroczystą Sumę w katedrze. Po południu tegoż dnia J. E. Ks. Biskup Sufragan w imieniu J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza i swoim przyjmował życzenia od przedstawicieli władz i społeczeństwa.

Dn. 12.IV. — Jego Ekscelencja wziął udział w zjeździe Księży Prefektów Diecezji Łuckiej, wygłaszając w imieniu J. E. Pasterza Diecezji przemówienie powitalne.

Zjazd Księży Prefektów Diecezji Łuckiej.

W dniach 12 i 13 kwietnia r. b. w Łucku odbył się Zjazd Ks. Ks. Prefektów diecezji łuckiej celem omówienia zagadnień wychowawczych.

Zjazd poprzedzony był nabożeństwem przed ołtarzem M. B. Latyczowskiej. Po wyborze prezydium Zjazdu, serdecznie przemówił do zebranych kapłanów J. E. Ks. Biskup Sufragan Walczykiewicz, składając w imieniu J. E. Najdodostojniejszego Pąsterza Diezezji życzenia.

Pierwszy dzień Zjazdu poświęcony był dydaktyce historii Kościoła i sprawom organizacyjnym.

Prezes Koła Księży Prefektów i Wizytator Religii w Szkołach Średnich Archidiecezji Warszawskiej Ks. Prałat Dr. Mieczysław Węglewicz z Warszawy w prelekcji swej omówił metodę nauczania historii, dając kilka wzorów lekcji, przy czym myślą przewodnią całego referatu było, by dać młodzieży poznać Boga w faktach konkretnych.

W części organizacyjnej omówiono działalność zarządu Koła Diecezjalnego oraz przestudiowano regulamin zarządu Koła.

W drugim dniu Ks. Prof. dr. Jan Litwin z Krakowa, omówił metody pracy sodalicyjnej. Komórką podstawową sodalicji jest orszak, w którym skupiać się ma cała praca. Podał w sposób przykładowy, jak należy prowadzić zebrania sodalicyjne.

Ks. dr. Kuczyński omówił organizacje młodzieżowe na terenie szkolnym oraz jakie powinno być podejście Ks. Prefekta do tych organizacyj i młodzieży.

Pięknym uzupełnieniem całości było przemówienie J. E. Ks. Ordynariusza do Księży Prefektów w Pałacu Biskupim, dokąd po zakończeniu obrad udali się wszyscy biorący udział w zjeździe Księża Prefekci, celem złożenia hołdu Księdzu Biskupowi Ordynariuszowi.

Dostojny Arcypasterz zachęcił Księży Prefektów do czujnej i gorliwej pracy nad młodzieżą, wskazał źródła, skąd dawniej i dzisiaj płynie trucizna dla dusz młodzieżowych, wskazał potrzebę pracy nad utrwaleniem wiary i życia nadprzyrodzonego w duszach młodzieży, podkreślając również konieczność gorliwej pracy nad rozwijaniem powołań do stanu duchownego.

Dni Katolickie w parafiach Diecezji Łuckiej.

W okresie świątecznym Instytut Akcji Katolickiej urządził dnie katolickie w parafiach Katerburg, Wyszogródek i Łanowce. Poniżej zamieszczamy depesze od uczestników tych dni do E. J. Ks. Biskupa Ordynariusza Diecezji oraz odpowiedzi, jakie Najdostojniejszy Pasterz przesłał odnośnym proboszczom:

Łanowce, dn. 9.IV.

Jego Ekscelencja Ks. Biskup
Ordynariusz Szelążek—Łuck.

Ślemy Najdostojniejszemu Arcypasterzowi wyrazy synowskiej miłości i najgłębszej czci oraz najserdeczniejsze życzenia Wesołego Alleluja, jak również zapewnienie, że na wschodnich rubieżach Polski stać będziemy niezłomnie przy wierze katolickiej.

Diecezjanie z parafii Łanowce,
zebrani na uroczystym obchodzie Dnia Katolickiego.

JW. Kanonik Jarosiewicz
Łanowce.

Kierownikom i uczestnikom Dnia Katolickiego najgorętsze Błogosławieństwo Pasterskie przesyłam. Życzę najobfitszych owoców działalności. Niech Bóg nagrodzi Ich poświęcenia w życiu prywatnym i publicznym.

Biskup Szelążek.

Katerburg, 11.IV.

Jego Ekscelencja
Ks. Biskup Adolf Szelążek—Łuck.

Parafianie i Akcja Katolicka parafii Szumbar, zgromadzeni podczas Dnia Katolickiego, ślą swemu Arcypasterzowi najgłębsze uczucia synowskiej czci, miłości i przywiązania, ślubując ofiarną pracę szerzenia Królestwa Chrystusowego w swej duszy i w duszach swych bliźnich.

Ks. Proboszcz i Parafianie.

Wielebny Ks. Proboszcz Z. Grabowski
Szumbar.

Uczestnikom Dnia Katolickiego przesyłam gorące Pasterskie Błogosławieństwo. Niech Serce Jezusowe sprawi, aby obrady Wasze przyczyniły się do coraz większego rozkwitu Akcji Katolickiej.

Biskup Szelążek.

Wyszogródek, 11.IV.

Jego Ekscelencja
Ks. Biskup Szelążek—Łuck.

Paraf anie wyszogródeccy zgromadzeni na uroczystym obchodzie Dnia Katolickiego przesyłają Ci, nasz Najdostojniejszy i Najukochańszy Pasterzu, wyrazy czci najgłębszej i synowskiego przywiązania do świętego Kościoła katolickiego i do kochanej Ojczyzny Polski.

Wielebny Ks. Proboszcz Konstanty Turzański
Wyszogródek.

Najgoręcej błogosławię ukochanym Parafianom Wyszogródeckim, zgromadzonym w obchodzie Dnia Katolickiego. Niech Bóg Was darzy bogactwem swych łask dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

Biskup Szelążek.

Zjazd duchowieństwa w sprawie Akcji Katolickiej na Wołyniu.

Ważnym wydarzeniem dla Akcji Katolickiej w Łuckiej Diecezji jest Zjazd Duchowieństwa w sprawie Akcji Katolickiej. Odbędzie się on w Łucku w dwóch terminach: 1) 18—20 kwietnia, 2) 25—27 kwietnia b. r. z tymże programem.

Na Zjeździe są przewidziane następujące referaty:

„Rola i zadania Akcji Katolickiej i Księży Asystentów Kościelnych",

„Społeczeństwo polskie wobec duchowieństwa i Akcji Katolickiej",

„Zakładanie i prowadzenie Parafialnych Oddziałów Katolickich Stowarzyszeń: a) Młodzieży Męskiej i Żeńskiej, b) Mężów, c) Kobiet",

„Zadania, organizacja i pożytki Parafialnej Akcji Katolickiej a ideał parafii nowoczesnej",

„O Katolickim słowie drukowanym",

„Wytyczne Akcji Katolickiej na Wołyniu".

Podczas Zjazdu odbędzie się dyskusja na temat doświadczeń parafialnych w prowadzeniu Akcji Katolickiej na Wołyniu i ponadto wieczornica młodzieżowa.

Jako prelegenci są przewidziani: ks. kan. Stanisław Wojsa, b. długoletni dyrektor Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej we Włocławku (w pierwszym terminie), ks. dr. Władysław Lewandowicz, dyrektor Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Warszawie (w drugim terminie)- p. dyrektor Aleksander Rostocki, p. prezes Antoni Poznański, ks. kanonik Zygmunt Chmielnicki, ks. dr. Mieczysław Karpiński, ks. dr. Józef Kuczyński i ks. mgr. Władysław Bukowiński.

W dyskusji na temat doświadczeń parafialnych w prowadzeniu Akcji Katolickiej na Wołyniu wezmą udział wybitni przedstawiciele Duchowieństwa Parafialnego naszej diecezji.

Zjazd Polskiej Inteligencji Katolickiej Diecezji Łuckiej.

W sobotę 13 maja wieczorem i w niedzielę 14 maja b. r. odbędzie się w Łucku zjazd o dużym znaczeniu dla Akcji Katolickiej, a mianowicie I Zjazd Polskiej Inteligencji Katolickiej na Wołyniu.

Zjazd ten organizuje Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej w Łucku w porozumieniu z Centralą Ogólnopolską Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Program Zjazdu przewiduje następujące referaty:

1) „Założenia filozoficzne światopoglądu katolickiego"—wygłosi ks. dr. Mieczysław Karpiński.

2) „Pełnia katolicyzmu w życiu osobistym, zbiorowym i kulturalnym" — wygłosi dr. Stefan Świeżawski, docent Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

3) „Ku ideałowi państwa chrześcijańskiego" — wygłosi dr. Henryk Dembiński, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

4) „Chrześcijański ustrój społeczno-gospodarczy"—wygłosi ks. dr- Antoni Szymański, rektor Katolickiego Uniwer-

sytetu Lubelskiego lub dr. Czesław Strzeszewski, profesor tegoż Uniwersytetu.

5) „Rola, zadania i organizacja polskiej inteligencji katolickiej na Wołyniu" — wygłosi ks. mgr. Wł. Bukowiński.

Jest rzeczą możliwą, że w wyniku obrad Zjazdu powstanie Diecezjalny Związek Polskiej Inteligencji Katolickiej przy Diecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej w Łucku.

Doroczne zjazdy Delegowanych Stowarzyszeń Akcji Katolickiej.

W maju i w czerwcu b. r. odbędą się doroczne zjazdy delegowanych wszystkich czterech Stowarzyszeń Akcji Katolickiej Diecezji Łuckiej. Odbędą się one w następujących terminach:

4, 5 i 6 maja—Zjazd Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet w Łucku.

28 i 29 maja—Zjazd Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Żeńskiej w Krzemieńcu.

11 czerwca—Zjazd Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w Kowlu.

16, 17 i 18 czerwca—Zjazd Katolickiego Stowarzyszenia Mężów w Łucku.

Święcenia w Seminarium Duchownym.

W sobotę 25 marca 1939 r. w kaplicy Seminarium Duchownego w Łucku z rąk J. E. Ks. Biskupa Sufragana Dr. Stefana Walczykiewicza otrzymali święcenie diakonatu następujący alumni Seminarium: Józef Krok, Jan Pyzik, Franciszek Solarz, Tadeusz Frej, Leon Śpiewak, Leon Kapturkiewicz, Stanisław Żyrkowski, Franciszek Oleń i Stanisław Dydek.

REDAKTOR: KS. KANONIK JAN SZYCH.

Adres Redakcji i Administracji: Łuck, Kuria Biskupia Łucka
Prenumerata roczna: 24 zł. — Cena jednego zeszytu: 2 zł.

Tłoczono w Drukarni Kurii Biskupiej Łuckiej.